

A Nagyszeghi Sárkány család.

A pozsonyvármegyei eredetű, nemes Sárkány család komáromi elágazásaival foglalkozunk ez alkalommal.

Pozsonyvármegyében a nemes Sárkány család már a középkorban előkelő szerepet visz. A Sárkány név először egy 1385. évben kelt oklevélben fordult elő, melyben Tamás özvegye Anna pörösködik fitestvérével a somogy megyei Gewrgeteg és más jószágok miatt.¹

Ez a Sárkány család Horvát István szerint az Ákos nembeli Micsk (Micz) bántól ered, aki a XIII. sz. végén élt és a XIV. sz. elején a Dráva mellékén tetemes birtokra tett szert.² Általános az a vélemény, hogy az Ákosházi Sárkány család kihalt; családi levéltára a leányág révén a gr. Batthyány család köpcsényi levéltárába került. Ez a levéltár egy töredékes nemedékrendet őriz, mely a Sárkány család leszármazását tünteti fel és ösül az Ákos nembeli Ákosházi Sárkány Bertalant nevezi meg, ki 1426 körül élt.

Az Ákosházi Sárkányoknak a XV. században már szélteben vannak birtokaik. Övéké a zalamegyei Ákosháza, de bírnak Pozsonyvármegyében is, hol a Csallóközben fekvő Nagyszarván van megerősített kastélyuk.

Pozsonyvármegyei birtoklásuknak a portális összeírásokban számos nyoma van. 1543-ban Sárkány János Nagyszarván a 10—50 portával bírók közt szerepel, a család egyéb tagjai pedig Előpatony, Nagylégh, Uszor és Tejfalu községekben bírnak portákat az 1553. évi összeírás szerint.

Komárommegyében 1510-ben találjuk Sárkány Ambrust a szendi jószág birtokosaként. Ez az Ambrus az 1504-ben bárói rangra emelt Bertalan fia. 1505-ben pozsonyi gróf, várkapitány és főispán, a következő évben pedig soproni főkapitány, 1511-ben a mármarosai főispáni tisztet is viseli, 1517-ben országbíró, 1520-ban pedig Zalamegye főispánja. Mint a királynak bizalmi embere, előkelő követségekben és diplomáciai küldetéseken vesz részt. Közben óriási birtokokat szerez. 1525-ben ismét országbíró. A szerencsétlen II. Lajos utoljára

Sárkány Ambrus vendége annak érdi kastélyában. A mohácsi csatában a király oldalán esik el. A bárói ág nem sokáig él, fiágon kihal és terjedelmes birtokai leányági örökösödés címén a Kisfaludy, Sigray, Illésházy és Batthyány családok kezére kerülnek.

A mohácsi vész után a Sárkány család Komárommegye dunáninneni felében is birtokol. Sárkány György és felesége Ujfalusy Dorottya Tessényi Ádámnak elzálogosítják jászfalusi, szemerei és csúzi birtokaikat 1584-ben. Utoljára a komárommegyei nemesek 1643. évi összeírása említi a nemes Sárkány családnak ezt az ágát, mely minden valószínűség szerint az Ákos nembeli Sárkány családnak volt egyik elágazása.

Pozsonyvármegyében az Ákosházi Sárkányokon kívül is élnek Sárkány családbeliek, és már a mohácsi vész utáni időkben találkozunk neveikkel.

Rudolf, a pozsonymegyei Nyéki Sárkány Jakabot János és György fiaival 1587 január 4-én kelt s ugyanezen évben e vármegye Somorján tartott közgyűlésében hirdetett adománylevelében újból a nemesek sorába veszi fel, hangsúlyozván, hogy eddig is a nemesi szabadságok és előjogok élvezetében volt.³

A család nemességének újabb elismerése 1671-ben történt I. Lipót részéről. Ennek azonban sem a királyi könyvekben, sem Pozsonyvármegye levéltárában nincs nyoma. Ezen renovatoról az 1686-ban adományozott cimeres nemesítő levél emlékezik meg.⁴ Ugyanis az 1671. évi nemességújítás oklevele a nedvesség folytán tönkrement.

Az 1686. évi armális levél hangsúlyozottan említi, hogy annak szerzője Sárkány János nemesi törzsből származik. Ez a Sárkány János akkor a pozsonymegyei Nagyszegh községben volt birtokos, mely Komárommegye határához közel fekszik. Ezóta innét írja magát a Sárkány család.

A családi hagyomány az Ákosházi Sárkányok közül származónak tartja a Nyéki és

¹ Mangold: Magyarország oknyomozó története. 1883.

² Pozsonyvármegye levéltára. A. XIII. 543.

³ Királyi könyvek. XVIII. 321. Hivatalos másolata Komáromvármegye levéltárában. VI. Nobilitaria. 142. I. 69.

¹ Pozsonyi káptalan levélt. C. 28. F. 2. No. 36.

² Századok. 1876. évf. 758. l.

Nagyszeghi Sárkányokat is. A családi címerek azonban ez ellen a feltevés ellen szólnak.

Az Ákosházi Sárkány család cimere: kék-színű pajzs aljában elhelyezett arany leveles koronából nőző meztelen, lebontott haju koronás női alak, felemelt jobbkezében almát vízszája felé, melybe egy a női alak fölött fejt balra fordító zöld sárkány beleharapni szándékozik. Sisakdisz a pajzsbeli női alak, sárkány nélkül. Takarók: kék-arany.⁶

Az 1587. évben Nyéki Sárkány Jakabnak adományozott cimere ettől lényegesen eltér: Vágott pajzs alsó vörös mezejét ezüst ék hatítja, melyben vörös rózsza látható, a vörös részekben egy-egy fehér rózsza, a felső arany mezőben zöldszínű sárkány látható kiterjesztett szárnyakkal, farka felkunkorítva, tátott szájából lángot lövell, első lábaival ragadozásra készül. Sisakdisz: koronából nőző zöld sárkány. Takarók: kék-arany, veres-ezüst. Mint látjuk, a XVI. században divatba jött beszélő címerek egy alakjával van dolgunk ez esetben is.

A száz évvel utóbb 1686-ban címereslevél szerint a cimere ugyanez, csupán a sisakdisz változik. A koronán jobbra forduló daru áll jobb lábában kavicsot (az éberség jelképeül), csőrében három bazakalászt tartva.

Az 1685. évi címeres levél Sárkány Jánost úgy említi, mint régi nemes törzsökből (ab antiquo e nobili stirpe) származót, kinek őse Sárkány Jakab 1587-ben kapott Rudolf királytól címeres nemesítő levelet. Tehát a Sárkány család ősei már 1587 előtt is nemesek voltak.⁷ Ez a látszat amelletti szól, hogy a család 1587. év előtti felmenői kapcsolatban lehetnek az Ákosházi Sárkányokkal, kiknek mint láttuk. Pozsony megyében is voltak terjedelmes birtokai. Mindaddig természetesen, míg oklevés alapon ezt bizonyítani nem tudjuk, arról csak mint feltevésről beszélhetünk. A címerek között eltérés is megerősíteni látszik ez álláspontot.

⁶ Csánki Dezső: Harminchat pecsétes oklevél 1571-ből. Turul. V. 85. és Csergheő Géza válasza U. o. 1391.

⁷ A címeres levél ehhez a következő megjegyzést fűzi: (uti ad ipsum ex originali Rudolphi secundi Romanorum imperatoris regisque Hungariae ac praedecessoris nostri gloriosae remiscenciae superinde praedecessoribus ejusdem in anno 1587 dudum evoluto elargito diplomate coram cancellaria nostra Hungarica aulica producto appareret). Komárom vármegye levéltára. VI. Nobilitaria. 142. l. 69.

Az 1587. évi nemeslevél ujtást nyerő Nyéki Sárkány Jakabnak későbbi utódait nem ismerjük. Csupán annyit tudunk róla, hogy ezen Jakabnak Vezekényi Fábián Erzsébettől János és György fiai születtek. Ezek egyik leszármazója, Ilona, az 1587. évi armális levelet 30 forintért elzálogosítja rokonánál Sárkány János nagyszeghi lakosnál, úgy látszik, a nemesség-újítás szerzőjénél.⁸

A család azonban 1671-ben ismét kap címeres nemes levelet, mely az 1686. évi armális szavai szerint a nedvességtől tönkrement, e helyett adományozza a király az új armalist, melyet Pozsonymegyének Somorján 1686. Jubilate vasárnap utáni kedden (1686. máj. 7.) tartott közgyűlésén hirdettek. Az 1686. évi nemességfelújítás hivatkozik az 1587. évi nemességadományozással való kapcsolatra. Az eredeti armalist a Komárommegyében 1732. évben a megtartott nemességvizsgálat alkalmával Sárkány Márton és Mihály, az ujtást nyerő János fiai, mutatják fel, egyúttal Mihály fiainak, Mártonnak és Jánosnak nevében is.

A Nagyszeghi Sárkány család, mint említettük dolgozatunk elején, Pozsonymegyéből szakad Komáromba, hol a nemesség szerző Sárkány Jánosnak négy fia, kik közül kettő 1686. év után született és így a címeres levélben nevük benn sincsen, telepszik meg.

Ugyanis az 1686. évben nemességujtást szerző Jánosnak hét fia volt: János, György, István, Mátyás, Mihály, Márton és Ferenc. Ezek közül Mátyást, Mihályt és Mártont találjuk Komáromban, kiket már az 1725. évi nemességvizsgálat említ. E Mihálynak özvegye Mészáros Éva 1764-ben halt el 92 éves korában. Mihály ága kihalt. (I. tábla.)

Márton ágával szintén az 1725. évi nemességvizsgálat alkalmával találkozunk, de az 1733. évi vizsgálatnál is szerepel Mátyás bátyjával együtt.⁹

Az 1733. évi investigációban az említett Mihály és Mártonon kívül Mátyás nevét is olvassuk, aki a társszerzők egyike, János negyedik fia. E két testvér ága fiutódok nélkül enyészik el.

⁸ Pozsonyvármegye levéltára. 1725. évi investigatio. 154. l.

⁹ Komáromvárm. levéltára. Nob. VI. Inv. 139. l. 2. 3. 7.

Az 1754|55. évi országos összeírásban Komárommegyében idősb és ifjabb Márton és János fordulnak elő; kik Komáromban laknak. Az idősb Márton a társszerző, az ifjabb Mihály fia; az 1744. évi inszurrekció alkalmával is ugyanezeket írják össze.

Megállapíthatjuk ezekből, hogy az 1686. évi nemességújítást szerző Jánosnak Mihály és Márton fiai éltek Komáromban. Tehát a három idősebb és a legifjabb fiu maradt Nagyszegen, az apai birtokon, a többiek ága pedig Komáromba szakadt. Az 1725. évi első nemességvizsgálat alkalmával Nagy-Jóán Sárkány Márton és Ferenc, a nemességszerző két ifjabb fia tartózkodik. Az idősebb ágából az 1754|55 évi országos nemesi összeírásban János, Ferenc, Márton, István György, Ádám, András és László vannak felvéve Pozsonyvármegyében.¹⁰

Az 1754-55. évi országos nemesi összeírásban Sárkány Márton és János vannak felvéve Komáromban, kik a társszerző Mihály leszármazottai. Ez ág nemzedékrendjét alább adjuk. (III. tábla.)

Csak a XVIII. sz. utolsó évtizedeiben költözik Komáromba a nemességújítást szerző legfiatalabb fiának, Ferencnek ága, melynek tagjai Komárom város közeletében szinte másfél évszázadon át előkelő szerepet töltenek be. (IV- -VI. tábla.)

Pozsonyvármegye 1732. évben ad először nemesi bizonyáglevelét a családnak. 1781. évben ismét nemesi bizonyáglevelét ad a Komáromba költözött István részére, ki Ferencnek, a társszerző I. Ferencnek fia, ez pedig az impetráns öse, Jánosé. A bizonyáglevelét Komárommegyében 1782. évben hirdetik. Pár évvel utóbb ismét Pozsonymegye ad bizonyáglevelét, melyet Komáromvármegye átír a nemességújítást szerző hetedik fia, Ferenc ágából származó Istvánnak (János, Ferenc, István és József fiai felemlítésével) és Jánosnak (György, István és Sándor fiaival együtt). 1820. évben Komáromvármegye ismét bizonyáglevelét állít ki Ferenc ága részére, kinek egyik leszármazója, Ignác, Budára költözött. Az 1823. évi bizonyáglevelével ugyancsak Ferenc ága részére, a legteljesebben tünteti

¹⁰ Illéssy János: Az 1754|55 évi országos nemesi összeírás. Budapest, 1902. 84 l.

fel a leszármazást a nemesség szerzőjétől. 1829. évben József, István fia nyer bizonyáglevelét.¹¹

A nemesi összeírásokban a család először az 1754|55 évi országos összeírásban fordul elő, hol mint említettük idősb és ifjabb Márton valamint János szerepelnek. Ferenc ága csak később költözött Komáromba.¹²

Ennek egyik tagja István veszi meg a gadóci birtokot, az 1783. évi összeírás mint itteni birtokost említi Istvánt. Ugyanekkor János Komáromban van felvéve. 1794. évben Komáromban két István, István és János özvegyei, 1797-ben István özvegye, két István és két János szerepelnek az összeírásban. Ugyanígy 1798-ban is.

Az 1810. évi összeírásban Sárkány Ferenc, továbbá Ignác, Ferenc és Pál fiaival, más István és János fiaival és még három István két János, két József és Mihály fordulnak elő Komáromban.

Az 1820. évi nemesi összeírás Sárkány Ferenc ügyvéd és táblabírón kívül Istvánt: István Ferenc, Lajos és Ignác fiaival, másik két Istvánt, idősb Jánost: János, József (a későbbi bakonybéli bencés apát) és Ignác fiaival, másik Jánost: János, József, Ignác és István fiaival, két Józsefet, Mihályt: Mihály és József fiaival sorolja fel, valamennyit Komáromban.

1828-ban Ferenc, István özvegye István fiával, másik két István, János: János fiával, ifjabb János, két József vannak felvéve az összeírásba.

1832-ben Sárkány Ferenc vármegyei esküdt, másik Ferenc, Ignác, két István, János, idősb János: János, József, Ignác fiaival, ifjabb János: József, Ignác, István, János, Károly fiaival, harmadik János, József: Antal fiával, másik József, Lajos, Mihály: Mihály, József, István és Ferenc fiaival szerepel. Ugyanez évben István Szemere és Baromlak községekben is fel van véve, mint ottani birtokos.

1834-ben Komáromban István és János, 1836-ban István Szemerén fordulnak elő.

Az utolsó 1847. évi összeírás szerint

¹¹ Komáromvármegye közgy. jegyzőkönyvei. (1782) XII. 93. (1792) XXVI. 122. (1798) XXXII. 85. (1820) LIV. 381-387. (1823) LX. 88-90. (1829) LXVI. 679-683. 683-684.

¹² U. o. 1754. évi investigatio.

Komáromban néhai Ferencnek János és Ferenc fiai, másik Ferenc, Ignác (ekkor már pesti lakos), István, János özvegye Borbély Borbála: István, János, Antal fiaival, másik János özvegye Pilaszanovics Borbála, Lázár fiával, harmadik János, János (szimői plébános), József, József (Miklós) bakonybéli apát, harmadik József, Lajos földbirtokos, Mihály özvegye Tolnay Julia, Mihály, József, Ferenc fiaival fordulnak elő

A család tagjai közül többen szerepelnek a katonai pályán; így Ferenc az 1809. évi inszurrekcióban lovashadnagy. Lajos (*1815) 1848. évi nemzetőrkapitány és a komáromi híres gazdabandériumnak is sokáig kapitánya volt. József (*1812) a közös hadsereg őrnagya, később a török hadseregbe lépett át és Dselaeddin néven liva pasa, hadosztályparancsnok lett

Sárkány Ferenc székesfehérvári kir. ítélőtáblai bíró, János Ferenc (*1833) pedig az ismert nevű sportíró, a Vadász és Versenylap megalapítója és hosszú időn át szerkesztője.¹⁴

István (*1729.) és János (*1782.) Komárom vármegye táblabírája tekintélyes gabonakereskedők, a napoleoni háborúkban szép vagyont szereznek. Ezek a testvérek alapítják a komáromi Erzsébet-szigeten levő kápolnát fogadalmukból. Az elől említett István fiai közül: István (*1804) gabonakereskedő, Ferenc (*1811.) megyei esküdt, majd Komárom város rendőrkapitánya, később főbírája és országgyűlési követe, Lajos (*1815.) gadóci, később nagymegyeri földbirtokos.

Ezen Lajosnak fiai: Lajos, a budapesti kir. ítélőtábla bírája († 1914.) és Ferenc jelenleg Komárom sz. kir. város országos képviselője, korábban Komárom szab. kir. város rendőrfőkapitánya és Komárom város társadalmi életének népszerű, nagy tevékenységű és tisztelt tagja.

A Nagyszeghi Sárkány család idősebb ága, a társszerző Györgynek ivadéka, mint

¹⁴ Szinnyei: Magyar Irók élete. XII. 192.

láttuk, Pozsonyvármegyében maradt és ott ágazott el. (II. tábla.)

Ismeretes még a hasonló nevű családok közül a Ilencfalvi Sárkány család, melynek egyik tagja József, budapesti kir. ítélőtáblai tanácselnök 1887-ben, testvére Sárkány Sámuel bányakerületi ág. h. ev. püspök pedig 1897-ben kaptak nemességmegegerősítést, Ilencfalvi előnévvel.

Borsodmegyében élt az a Sárkány család, mely Mária Teréziától 1756-ban nyerte nemességét.

Végül az 1754/55. évi országos nemesi összeírás a pozsony- és komárommegyei Sárkány családokon kívül Bihar, Borsod-, Csongrád, Máramaros- és Zala vármegyékben élő nemes Sárkány családbeliokről emlékezik meg.¹⁵

Kempelen Béla az Ákosházi, Nyéki, Nagyszeghi és Ilencfalvi Sárkány családot azonosnak és az Ákos nembelieknek tartja.¹⁶ Ez állítás mint fennebb is előadtuk, igazolva nincsen. Az Ákosházi Sárkány család fiágon a XVIII. sz. elején kihalt. Birtokaikat, mint tudjuk, az Illesházy, Kisfaludy és Batthyány családok örökölik. Az utóbb jelentkező Sárkány-örökösök ezekért nagy és hosszú pert folytatnak, de eredménytelenül. Nem sikerül a vérségi kapcsolat bizonyítása.

Az Ilencfalvi Sárkány családnak az Ákosházi, Nyéki, illetve Nagyszeghi Sárkányokkal való kapcsolata pedig, mint feltevés sem helytálló, Kempelen e véleménye tehát merőben téves. Az Ilencfalvi Sárkányok őseül felvett Mihály nem volt csetneki kapitány, hanem Komáromban élt és halt is meg, mint gazdálkodó. A Kempelen munkájában a Nagyszeghi Sárkány családról közölt téves nemzedékrendet az anyakönyvek alapján teljes egészében és a hibáktól küigazítva az I—VI. táblán adjuk.

Dr. Alapi Gyula.

¹⁴ Illéssy János: Az 1754/55. évi országos nemesi összeírás. Budapest, 1902. 22. 30. 33. 54. 62. 140 l.

¹⁵ Kempelen: Magyar nemes családok. IX. 241-249.

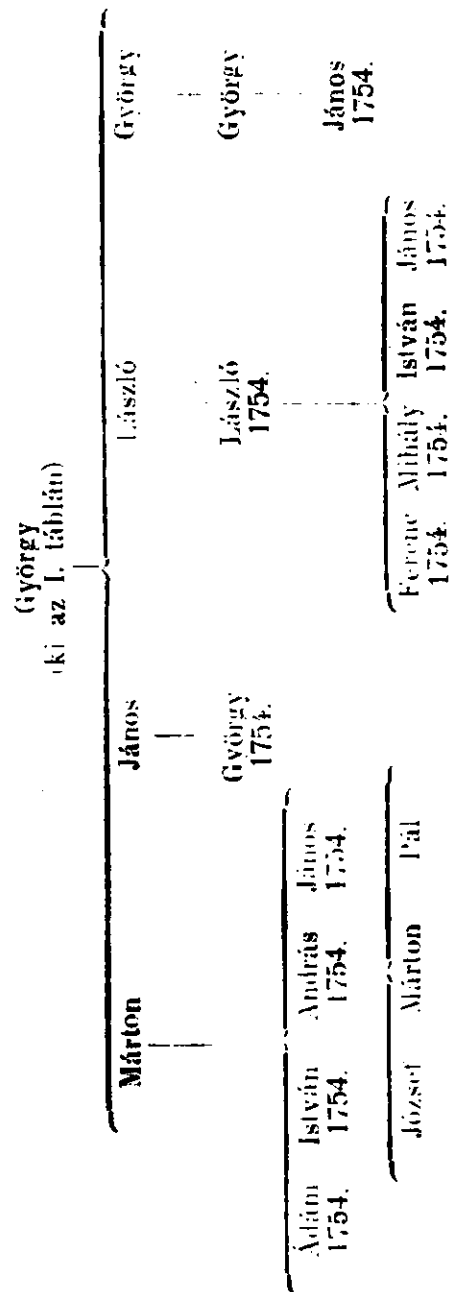
I. tábla.

Nagyszeghi Sárkány János
(Nemességújító címeres levelet nyer 1686. IV. 4.)
Kihirdetik: Pozsonyvármegye 1686. V. 7. közgyűlésén Somorján.

Társzerző gyermekei:	János	György István	Mátyás	Mihály	cs.	Márton ¹⁾	Ferenc ²⁾
	(ki a II. táblán)	(Komárom)	(Komárom)	(Komárom)	(Komárom)	(Komárom)	(Komárom)
		Mészáros Eya (92 éves)	Mészáros Eya (92 éves)	Mészáros Eya (92 éves)	Mészáros Eya (92 éves)	Bakos Erzsébet † 1716	Bakos Erzsébet † 1716
		† 1764	† 1764	† 1764	† 1764	2. Szép Judit esk. 1746	2. Szép Judit esk. 1746
Márton	Eya	Erzsébet	Ilona	Ferenc	Ferenc	2. Kata	János
* 1701 körül	* 1702	†	* 1701	* 1707	* 1732	* 1746	* 1718
III tábla.	†	1726	†	†	†	†	†
	1725					1751	1718

1) 2) Márton és Ferenc a címeres levélben említve nincsenek, mert 1686. után születtek.

II. tábla: a pozsonymegyei ág*)

*) Pozsonyvármegye levéltára. Nemességvizsgálai 1754.

Nemesség igazolása Nyitra vármegyében 1754-55-ben.

Hatodik közlemény. —

Lacza. Lacza László Kishinden, fiai József, Ferenc és Miklós, valamint Lacza János, hivatkoznak a régi nemesi összeírásokra, ahol néhai Lacza János benfoglaltatik. Hogy László, András fia, mint első foku leszármazás ismeretes, hogy pedig András Istvánnak a fia, igazolja egy 1701 február 16-án Kishinden kelt irattal, hogy pedig János, István fia szintén mint első foku leszármazás ismeretes, ez az István pedig fia a nemesi összeírásban előforduló II. Istvánnak, az a fentemlített iratból kitűnik. Nemesi jogaik gyakorlatában meghagyattak. I. 112. V. 121.

Lacza. Lacza Gergely a nemesi összeírásban előfordul, fiai Gábor, József és Sándor, Gábor Borsodmegyében, József Nógrádmegyében, Antal Kishinden, Sándor Hevesben plébános, a nemesség folytonos használata alapján kétségtelen nemes. V. 171.

Ladány. Ladány Sándor Léván, Mihály fia' fiai Mihály, Sándor és István, testvére László, unokatestvérei (Ferenc fiai) Ferenc, János és Mihály Pestmegyében, Gyónon, hivatkozik a 60. éven felüli nemesi összeírásokra, ahol István fordul elő, ennek két fia volt, Mihály és Ferenc Mihálytól származik Sándor az esedező, testvérével Lászlóval, Ferentől származik Ferenc, Mihály és János, ezt bizonyítja egy 1755 április 20-án kelt inquisitívóval. Nemességüket elismerték. I. 105. és V. 119.

Lapos. Lapos Köröskényi. Lásd Köröskényi alias Lapos alatt. I. 11. V. 169.

Laszka. Laszka István Lakácsin, fia Ferenc bemutatta eredetben függő pecsét alatt Lipót királynak Bécsben 1700 július 5-én kelt Laszka Mátyás és neje, aki egyébként nemes és fia, István részére adományozott, 1701-ben Nyitra vármegyében Ujgálgócon kihirdetett cimeres nemesítő levelét, amelyben ő maga is benfoglaltván, nemessége kétségtelen. A család cimere: Függőleges és vízszintes vonal által négy mezőre osztott pajzs felső bal és alsó jobb piros mezejében két sárga- vagyis aranszínű kereszt, a felső jobb és alsó bal kék mezőben, két egymással szemben fekvő piros rózsa, nyílt sisak feletti koronából növő természetes

színű gerlice, a pajzs jobb oldalra felé fordulva. Takarók: sárga-kék, fehér-piros. I. 225. és IV. 9.

László. László István Soókon, fiai István és Mihály, unokatestvére László Vecsén, bemutatta eredetben Komárom vármegyének 1699-ben László István és fiai András és György részére kiadott testimoniálisát, mely szerint két komárommegyei esküdt által eszközölt és a László-család emberei által bemutatott inquisitívókból kitűnik, hogy az ő elődei kétségtelen nemesek, a nemesi jegyzékekben előfordultak és nemesi jogaik gyakorlatában voltak. Az esedező László István, Andrásnak a fia, aki a testimoniálisban benfoglaltatik, az I. foku leszármazás nem igazolandó. Atyja és nagyatyja is előfordulnak Komárom megyében, ennél fogva az esedező itt is kétségtelen nemesnek vétetik fel. II. 38. V. 14.

Lászlóffy. Lászlóffy János Zsámbokréten és testvérei György és Mihály nemességét igazolandó, bemutatta eredetben függő pecsét alatt Lipót királynak Lászlóffy János, neje Orbán Erzsébet, gyermekei Benedek és Ilona részére Bécsben 1661 április 5-én adományozott és 1666-ban Vágújhelyen, Nyitra vármegyében kihirdetett armálisát. Ami a genealogiai leszármazást illeti, hogy a nemességszerző Jánosnak és Orbán Ilonának Ádám fia volt, igazolja az 1685 május 2-án Nyitrán kelt osztálylevelével, mely Takács György felesége Urbán Erzsébet, továbbá nemes László János maradéki: Benedek, Ádám és László Ilona, Fazekas István neje közt kötött. Orbán Erzsébet, Lászlóffy neje, férje halála után Takács neje lett. Hogy az említett Lászlóffy Ádámtól az esedező származik, köz tudomásu dolog, de még ennek bővebb igazolására bemutat egy 1724 január 27-én Párucán kelt osztálylevelet, mely szerint néhai Lászlóffy Ádámnak nejétől, most már özvegyétől született gyermekei György, János, Mihály, Julianna és Mária osztozkodnak a Párucán levő birtokaikon. Ezek alapján kétségtelen nemesnek ismerték el. A család cimere: Kékszínű pajzs, alján tágas zöld mező, azon sárga

oroszlán szétterpesztett hátulsó lábakkal, kettős hátraemelt farkkal, nyitott szájjal, kiöltött piros nyelvvel egyenesen áll, mellső bal lábát ragadozásra kinyújtva, jobbjával két ragyogó csillag közt kardot villogtat, a pajzs jobb oldala felé fordulva, nyílt sisak feletti koronából nőző piros ruhás, fekete szakállas magyar vitéz, bal kezét csipőjére támasztja, jobbjában kivont kardot tart két fekete sasszárny között. — Takarók: Fehér-piros, kék-sárga. II. 281. és VI. 34.

Lászlóffy. Lászlóffy István Kunon és fia Ádám, Kunon és másutt levő ősi birtokjoga és a nemesség folytonos használata alapján kétségtelen nemes. II. 554. és VII. 4.

Latkóczy de eadem. Latkóczy János fia József, Latkóczy András, fiai Ádám, János és József Nemesjácon, mint jövevények (advenae) kétségtelen nemességüket igazolandók, bemutatják Trencsén vármegyének 1754 november 30-án kelt testimoniálisát, mely szerint Latkóczy János, András és Mihály, akik jelenleg Nemesjácon laknak, eredetüket Trencsén vármegyében fekvő Latkóc községből veszik, ahol unokatestvérük és más osztályos atyafiaik laknak, a Latkóczy de Latkóc családnak Latkóczon ősi birtokjoga van, ahol idősebb László András jelenleg is lakik (1754) és aki eskü alatt igazolta, hogy az esedezőknek atyja István volt, aki testvére Andrásnak, az esedezők egyik testvértől, a recognoscens pedig a másik testvértől származik. Nemesi jogaik gyakorlatában itt is meghagyattak. 396. és IV. 77.

Laurenty. Laurenty János, néhai András fia és fiai Pál és András, de az említett Pálnak kiskoru fiai, vagyis fenti János unokái, József, János, Pál és András, a nemesség folytonos használatában lévén és a régi nemesi összeírásokban előfordulván, továbbra is meghagyattak a nemesek sorában. II. 626. és VII. 7.

Lauro. Néhai Lauró István anyósa, Jezerniczky Magdolna, néhai Nagymőkei Descő Antal özvegye és kiskoru árvái néhai Descő Juliánától, Descő Antal és Jezerniczky Magdolna leányától, János és Gáspár, Nemeskürthön, valamint néhai Györgynek, néhai István testvérének a fia, István, kétségtelen nemezék. V. 169.

Lázár. Lázár János, Jánosnak a fia Tornó-

con, fiai Mihály, János és György, unokatestvére Istvántól Jakab, és fiai István és János, testvére Pál, ennek fia Sámuel Alsószöllösön bemutatják hiteles eredetiben Lipót királynak Bécsben 1694 november 11-én Lázár György, neje Katalin, fiai György István és Ferenc, és testvére János és ennek fiai Pál és István részére adományozott és 1694 december 14-én kelet, azután 1694-ben Nyitra vármegyében kihirdetett armálisát. Az esedező az elsőfokon áll a nemességszerzővel, bővebb igazolásra nem szorul. A család cimere: Kékszinű pajzs, alján zöld mező, afölött jobbra néző hátulsó lábain álló oroszlán, mellső bal lábával három rózsát, jobb lábával kivont kardot tart. Sisakdisz és foszlányok nincsenek leírva. II. 190. V. 63. Doc. paria. A. 709.

Lehoczky de Lehotka et Bisztricska. Lehoczky György Ürményben, fia Sándor, testvére Mátyás, fiai László, Gábor, József, Mihály és János Gergelyfalván, bemutatta Turóc vármegyének 1725. évi testimoniálisát mellyel igazolja említett Turócvármegye, hogy ezen Lehoczky György, aki Ürményben lakik, a régi valódi, kétségtelen nemes Lehoczky de Lehotka és Bisztricska családból származik, és hogy Mátyásnak László fiának a fia és hogy neki az említett birtokokban osztályrésze van. Anemesi bizonyítvány szerint Lehoczky Sándor de eadem et in Bisztricska, Lehoczky Mátyásnak, néhai László fiának és Györgynek, említett Mátyás fiának, néhai említett Lehoczky László de Lehotka et in Bisztricska fiának személyébe előadta, hogy az említett Mátyás és György Nyitra vármegyében telepedtek le és pedig Mátyás Gergelyfalván, György pedig Ürményben, Turóc vármegye rendi előtt tudva van, hogy az említett Mátyás és fia György ezen régi és valódi kétségtelen nemes Lehoczky családból származik. Lehoczky Sándor és Miklós, akik az ő osztályos atyafiaik, Turócmegyében laknak, az ősi családi birtokon. A Nyitramegyében lakó Lehoczkyak nemessége is kétségtelen. II. 44 és V. 17.

Lehoczky de Kis Rákó et Bisztricska. Lehoczky László, Ádámnak a fia, Ondrohón, bemutatta Turóc vármegyének 1749 január 31-én kelt testimoniálisát. A nemesi bizonyítvány szerint Lehoczky Pál Turóc vármegye esküdtje, Lehoczky László és Imre, Ádám fiai, néhai Lehoczky László de Kis Rákó et Bisztricska fia nevében elő-

adta, hogy ugyanazon László és Imre Nyitra vármegyében telepedtek le, és pedig László Ondrohón, Imre pedig Ürményben, a Lehoczky család ősi birtokos nemessége és Kisrákóra és Bisztricskára vonatkozó királyi szabadalmi Turóc vármegye közönsége előtt ismeretesek, de előfordulnak Turóc vármegye nemesi összeírásaiban is. Lehoczky Gáspár, Márton és János de Kis Rákó eskü alatt vallották, hogy az említett Lehoczky László és Imre, Ádám fiai, aki néhai László fia, akit Gáspár ismert is. Nemesi joguk használata a testimoniálisból kitűnően, nemességüket Nyitra vármegye is igazoltnak találta. I. 62. V. 50.

Lentulay. Lentulay Imre és fia János Verbón, hivatkozik a vármegye 60 éven felüli nemesi összeírásaira, melyekben Lentulay Ferenc benfoglaltatik, és hogy ő Ferencnek a fia, aki másik, a nemesi összeírásban előforduló Ferencnek a fia, igazolta Verbón 1753 április 19-én kelt inquisitívóval, mely szerint a tanu ismerte Lentulay Ferencet és Andrást (alias Sosovicska), András Verbón lakott és szabó volt, volt neki egy István nevű fia, aki Sz. József napján halt meg, a másik Lentulay Ferenc 12 év előtt halt meg (1753—12 1741) 1741-ben, Ferenc azonban átment Csallóközbe, de hová nem tudja, csak hogy mészáros volt, atyjukat nem ismerte, annyit azonban tud, hogy még a kuruc háború előtt ment oda, Verbón akkoriban — nem is volt más nemes család, csak a Szélessy, Lévy és Lentulay alias Sosovicska családok, Lentulay Ferencnek négy fia volt: György, Ferenc, András és János. György és János háborúban estek el, András pedig Verbón maradt és szabó volt, akit Lentulaynak, másképp Joachimnak hittak, András pedig mint mészáros legény ment vándorolni és Csallóközben Karcán telepedett le, ahol meg is házasodott. Tótul mindig Sosovicska néven hívták őket, a Csallóközben lévő Ferencnek volt Ferenc fia, aki Jánosnak, az instansnak az atyja. Lentulay András utódai Joachim, István és Anna. Lentulay Ferenc fia, az esedező, kétségtelen nemes. I. 346. és II. 252.

Letovanecz. Letovanecz József, néhai Pál fia Szakolcán a nemesség folytonos használatában lévén és a régi nemesi összeírásokban előfordulván kétségtelen nemes. II. 601. és VII 17.

Légrády. Légrády Sándor alias *Markusovith* Malomszeghen, fiai György, Imre és János, testvére pedig Hevesen (Pestm.) és ennek fia Mihály bemutatta Lipót királynak Bécsben 1701 december 28-án Légrády György, Sándor alias Markusovith és testvérei János tanuló és Miklós részére adományozott és 1702 szeptember 25-én Somorján kihirdetett armálisát. Hogy az esedező Sándor és testvére, György, az armálisban előforduló Jánostól származnak, az köztudomásu dolog. Kétségtelen nemesek. A család cimere: Kékszinű pajzs alján hármass halom, a középsőn egy korona nyugszik és abból növényegyszarvu emelkedik ki ugrásra készen zöld borostyánt, mint a tudományok és erények jelképét tartva, jobbról sarlós hold, balról ragyogó csillag, nyílt sisak feletti koronából növény három struccotoll, balról kék, jobbról piros, közepén fehér, két fehér liliom közt. Takarók: sárgakék, fehér-piros. V. 169.

Lieszkovszky. Lieszkovszky János és fia Sándor, továbbá Pál és Mihály Tót-Dióson a nemesség folytonos használatában lévén és Tót-Dióson és másutt levő ősi birtokjogai alapján kétségtelen nemesek. II. 353. és IV. 5.

Lindvay. Lindvay László Cabajon, fiaskája János és testvére János bemutatta eredetben függő pecsét alatt II. Rudolf királynak Lindvay Péter de Szerémujlak, valamint Bálint és Miklós fiai részére Prágában 1587 december 2-án adományozott és 1588-ban Pozsony vármegyében Somorján kihirdetett armálisát. Hogy az esedezők Jánosnak a fiai, az elsőfoku leszármazás köztudomásu, hogy ez a János Gergelynek a fia, igazolja egy 1685. évi okmánnyal, hogy az említett Gergely már 1676. évben a nemesség használatában volt, igazolja egy 1676 június 30-án Bohunicon kelt inquisitívóval. Lindvay Gergelynek az özvegye 1686 augusztus 23-án Zergényi Judith volt, akkoriban Fabriczius István neje, Bohunicon birtokolt, Lindvay Gergely 1676 június 30-ika előtt halt meg Bohunicon, ezen Gergelynek, Jókeő várában arany és tallér pénze, kevés földje és háza volt. Miután 89 évi nemességet igazoltak és a nemes levél birtokában vannak, nemesi jogaik gyakorlatában továbbra is meghagvattak. I. 85. V. 106. Docum. paria. A. 693.

Liska. Liska János, Ferencnek a fia Márton-

falván, fiai László, Ferenc és Pál testvére Miklós Kolthán, Komárom vármegyében és ennek fia, Gábor és Dániel, kétségtelen nemesek I. 10. és V. 167.

Litvarczy. Litvarczy János Szkaacsánban, testvérei Ádám, Mihály és Tamás és unokatestvérei András és János, nemességük igazolására hivatkoznak a vármegye régebbi nemesi összeírásaira, azonkívül bemutatnak egy tanuvallatási jegyzőkönyvet, amelyből kitűnik, hogy Litvarczy János, Ádám, Mihály és Tamás atyja Mihály volt, ez a Mihály pedig és féltestvére Jánostól származtak, és ezen János féltestvérenek, Mihálynak két fia volt, András és a másiknak a nevét nem tudja, ez a János, t. i. említett Mihálynak és Jánosnak atyja, Jánostól származik, akit a törökök megöltek, Pál, Jánosnak a testvére, magtalanul hunyt el. A nemesek jegyzékében 1677-ben előfordulnak János és Pál testvérek. Nemességüket elismerték. II. 300. VI. 57

Litvay de Szehedrász. Litvay Mátyás Bölgyénben és fia Mátyás, hivatkozik a vármegyei nemesi összeírásokra, amelyekben ősei nemessége igazolva van. A családnak Szehedrászson ősi birtokjoga van. Mátyásnak az apja szintén Mátyás, aki egy harmadik Mátyásnak a fia volt, aki Szehedrászson lakott és ugyanott birtokos volt, erre nézve bemutatta a turóci konventnek, 1685 április 7-én kelt okmányát, mely szerint Litvay Mátyás, másik Litvay Mátyás de Szehedrász fia, Baánban (Trencsénm.) lakik, a konvent előtt bemutatott egy 1685 február 15-én Szehedrászson kelt tótnyelvű okmányt, amelyben Litvay Mátyás az ő testvérenek, Litvay Andrásnak és nejének 250 frttért átengedte Szehedrászson fekvő pusztáját. Mátyás meghagyatott nemesi jogai gyakorlatában II. 40. 7. VI. 90.

Loboda alias Sztrázsay de Kaskóc. Loboda János alias Sztrázsay Boriban és fia János, György pedig Kaskócon, ős idők óta a nemesi jogok gyakorlatában vannak és Kaskócon ősi birtokjoguk van, kétségtelen nemes. II. 440 és III. 419.

Loderer. Loderer József Vágújhelyen és testvérei: András és Imre bemutatják Nyitra vármegyének 1717. december 29-én kelt határozatát és az ahhoz csatolt bizonyítványt,

mellyel igazolják, hogy Loderer János Jakab armálista Handlován kiütött tűz folytán elpusztult. Atyja néhai Loderer János a nemesek jegyzékében befoglaltatik. Néhai Loderer Jakab János, Jánosnak az atyja, Pozsonyból Handlovára költözött át, ott megnősült, elvevén feleségül néhai nemzeti Goltperger Istvánnak özvegyét Fassangh Zsuzsannát, ott is halt meg Handlován. Ezen Loderer Jakab János kénytelen volt bemutatni armálistát a handlovai soltészeknek (scultetis), tehát nemességét bebizonyította. Azután sok év múlva midőn Abele főbiztos (generalis commissarius) Körmöcről Handlován keresztül visszatér: Bécsbe és az ő katonasága ezen átvonulás alkalmával felgyűjtotta Handlovát, ekkor nemesek több zsellérház, hanem maga a templom és a soltészház is leégett és ott pusztult el minden, egyebek közt Loderer armálista is. 1717. február 15-én Bajmócon gróf Pálfiy János várában Balogh Sándor szolgabíró, Majthényi Bálint esküdt, a hozzájuk csatlakozott Goldperger János és Izrael esküdtekkel együtt igazolták, hogy néhai Loderer János Jakab, Loderer Jánosnak az édes atyja, Pozsony városából, a nemesi jogok gyakorlatában volt és midőn nőül akarta venni néhai Goltperger Istvánnak özvegyét Fassangh Zsuzsannát, akkor kénytelen volt bemutatni az armálistát, egyébként nem engedték volna házasságra lépni és előadták azt is, hogy midőn Abele generális kommisszárius Körmöcről Handlován át Bécsbe ment vissza, az ő hadserege az átvonulás alkalmával tüzet támasztott, Handlova község leégett és így elpusztult említett néhai Loderer János Jakab háza is és okmányai is tűz martaléka lettek. Loderer János azután Handlováról Vágújhelyre költözött és ekkor kérte a fentiekre való hivatkozással nemessége igazolását, ennek folytán Nyitra vármegye 1717. december 29-én kelt határozatával említett Loderer Jánost kétségtelen nemesi sorába iktatta. János pedig atyja volt az esedező Józsefnek, ennél fogva József és testvérei András és Imre szintén kétségtelen nemesek. III. 398.

Lonszky. Lonszky György Verbón és Bucskó Katalin Galgócon, nemkülönb Lonszky János és mostoha fia Lonszky János és fia Lonszky József említett Lonszky György

unokatestvérei, hivatkoznak a 60 éven felül régebbi nemesi összeírásokra, melyekben nagyatyja néhai István, és atyja János, ő maga pedig, Lonszky György az újabbi nemesi összeírásokban benfoglaltatnak, kétségtelen nemesek. III. 339.

Lopasko alias Sztachovics. Lopasko Ferenc alias Sztachovics, másik Ferencnek a fia, aki néhai Györgynek fia, fiai *Flórián*, és ennek fiai István, Pál, János, Mihály és Antal, továbbá *Márton* és ennek fiai: József és Pál, valamint unokatestvére István, másik István fia, és fiai Antal, József, Pál és Márton, mind Brockón laknak, bemutatta II. Ferdinánd királynak Lopasko György és neje Szojka Ilona, valamint fia György részére Prágában 1627. december 26-án adományozott és 1629-ben Pozsony vármegyében Somorján kihirdetett címeres nemesítő levelét. A leszármazásra vonatkozólag bemutatják Mousinny Ferenc szolgabírónak és Szalóky Sándor esküdtnek 1731. február 16-án kelt inquisitióját, amellyel igazolja ez a Ferenc, hogy ő másik Ferencnek a fia, aki az armáliszerző Györgynek a fia, tehát az esedező Ferenc Györgynek az unokája. A család címere: Középen két mezőre osztott pajzs, alsó kék mező, a felső pedig sárga mező, a pajzs alján hármasszikla, a fölött természetes színű szarvas áll hátulso lábain, a pajzs jobboldala felé fordulva és mintegy a pajzsból kiugorni látszik, nyílt sisak feletti koronából növő másik szarvas mellső lábaival kivont kardot tartva. Takarók: mindkét oldalán kék-arany vagyis sárga színűek. II. 602. VII. 17. és 237.

Lovcsányi. Lovcsányi János Vágújhelyen bemutatta Nyitra vármegyének Lovcsányi Jakab és általa Jakab és Miklós fiai részére 1635. évben kiadott testimoniálisát, mely szerint nemes Kürthy László nemes Lovcsány Jakab nevében és személyében bemutatta II. Ferdinánd királynak ugyanazon nemes Lovcsány Jakab és általa Jakab és Miklós fiai részére, pergamenen írt, titkos függő peecséttel ellátott és a király eredeti aláírásával ellátott, Sopronban 1635. január 18-án kelt armálisát, aminek alapján Nyitra vármegye őket kétségtelen nemesi sorába iktatta. Hogy az armálisban és a testimonialisban előforduló Miklósnak a fia György, ezen Györgynek a fia pedig az ese-

dező János, azt egy 1731. április 29-én Nagy Eörvistyén kelt inquisitióval igazolta. Ezen inquisitió szerint nemes Ondrejkovics István 70 éves nagyörvistyeyi lakos igazolta, hogy látta Lovcsányi Miklósnak az armalis publicatiójáról szóló testimoniálisát és hogy ismerte ezen Miklósnak a három fiát, az első szintén Miklós, ezen vármegyében fekvő Veszéle (ma Vigvár) községben ágost. evang. lelkész volt, ennek fia volt megint Miklós, szintén ág. evang. lelkész Eperjesen, aki ott is halt meg, akitől származott Illés, magtalan, és Sámuel, aki Verebélyen lakik; második fia volt János, aki szintén deficiált és Nagy Eörvistyén halt meg; harmadik fia volt György, aki Vágújhelyen lakott és ott is halt meg, ennek fia András, aki Dunántul lakik Nyéken (vagy Fehér, vagy Tolna m.) és másik fia János, az esedező. A tanu állítása szerint a Vágújhelyen lakó Lovcsányi Györgyöt másképp Lazányinak is hívták, de valódi neve, mint néhai Lovcsányi Miklósnak a fiáé, Lovcsányi volt, következésképpen az esedező is nem Lazányi János hanem Lovcsányi János. Nagyobb bizonyítékul bemutatnak még egy 1738. november 15-én Dicskén kelt bizonyosleveget, amelyben Nehéz Ferenc verebélyi és szentgyörgyi szék szolgabírája és Komáromy József ugyanazon szék esküdtje vallják és bizonyítják, hogy Lovcsányi János kérelmére elibük jött Lovcsányi Sámuel, a ki Nemes Pannon lakik, és előadta, hogy jól tudja, miszerint az armálisban és annak publicatiójáról szóló testimonialisban előforduló Lovcsányi Miklósnak három fia volt. Miklós, aki az ő atyja, és a másik György, az esedező Jánosnak az atyja, akit jól ismert, mivel őt Miklós, mint bátyja, nevelte. Vágújhelyen lakott és meghalt Miklós harmadik fia János volt, aki deficiált, abusus folytán, mivel anyja Lazány volt, Lazánynak hívták az említett Györgyöt, esedező Jánosnak a neve nem Lazány, hanem Lovcsányi. A nemeslevélben előforduló Lovcsányi Miklóstól való leszármazás beigazolódván, János is kétségtelen nemes. I. 311. és III. 185.

(Folyt. köv.)

Romhányi János.

A Kismányai Hangyás család.

A Kismányai Hangyás család a XVII. század elején tűnik fel Nyitra vármegyében, ahonnan csakhamar elágazik Bars, Pest, Fejér, Komárom és Győr vármegyékbe is.

A család első ismert tagjai: János, Mátyás és Gergely testvérek,¹ akik II. Mátyás királytól 1609. június 8. címeres nemesítő levelet kaptak. Az armális 1610 feria III. post festum B. Antonini Conf. hirdettetett ki Nyitravármegye közgyűlésén. Jánost, a főcímerszerzőt a kihirdetés már nem érte életben. A közgyűlési jegyzőkönyv ugyanis már néhainak mondja. Felesége Deme Anna volt, akitől úgy látszik egyetlen leánya származott: Anna. Feleségének és leányának neve szintén benne foglaltattak az armálisban. Fiutódja csak Mátyásnak és Gergelynek maradt, az előbbinek egy: Boldizsár, az utóbbinak három: Pál, Albert és Dömötör. Ezek miután Szöllősy János útján bemutatták a szüleiknek a 1609-ben adományozott nemeslevelet Barsvármegyének Kistapolcsányban 1637 január 15-én tartott közgyűlésén, e vármegye nemesei sorába is felvételtek s erről bizonyítványt kaptak. Boldizsár 1662-ben még élt. Felesége Mányay Katalin (Gáspár leánya) 1644-ben osztozott meg testvérel Mányay Istvánnal kismányai, kisvalkzázi, kisrendeki és petedi² jószágokon.

Boldizsár fia Mihály 1683-ban kezd szerepelni. 1693. feria VI. post Dominicam III. Adventus Bars vármegyének Kistapolcsányban tartott közgyűlésén nemesi bizonyáglevelet kapott. Felesége Micsky Judit (István és Leves Magdolna leánya) 1660-ban még neveletlen volt.

Mihály fia, János, 1721-ben egy tanu kihallgatás alkalmával 43 évesnek mondta magát, tehát 1678 körül született. A XVIII. század második tizedében kezd szerepelni. 1716. feria III. proxima post Dominicam IV. post Epiphaniam kiveszi a gamszentbenedeki konventtől a Barsvármegyének 1693-ban atyja számára kiadott testimonialis másolatát. 1717-ben egyez-

¹ Gergely helyett a latin Gregorius és Georgius nevek könnyű összetéveszthetősége következtében sokszor Györgvöt találunk írva így pl. Benkó Imrénél (Nemes családok Nagykőrösön 1848. előtt, 132 l.)

² Peted Nyitraalszöllőssel összeolvadt puszta.

séget köt a Mányay családból való osztályos atyafiakkal és ennek során visszavesz két, még 1644-ben ezeknek átengedett kismányai telket. 1718-ban kismányai osztályos társaival együtt perben áll Bottlik Jánosral a kismányai erdő pusztítása miatt. 1720-ban többekkel együtt tiltakozik Konkoly Lászlónak és több Szobonya utódnak a Gyepess jószágokba leendő beiktatása ellen. 1721-ben tanuként szerepel a kismányai templom elvétele és az ezzel kapcsolatos erőszakosságok miatt folyt perben. Ugyanezen évben pere van Fényes Sárával. 1748-ban hogy feleségének nyáregyházi jószágain legeltető pásztorait a megadóztatás alól felmentesse, Nyitravármegyétől nemesi bizonyáglevelet vett ki és ennek alapján felvételte magát Pestvármegye nemeseinek jegyzékébe. Az 1754. évi nemesi vizsgálatok folyamán Nyitravármegyétől újabb nemesi bizonyáglevelet vett ki, amelyben már fiainak és unokáinak nevei is szerepelnek. Az 1754/55. évi országos nemes összeírás Nyitravármegye nemesei közt említi. 1756-ban már nem élt, ebben az évben már fia, Sándor szerepel családfő gyanánt. Felesége Nyáregyházi Nyáry Erzsébet, Zsigmond és Panyiti Uza Mária leánya volt (szül. 1683. szept. 14.)¹ Két fiuk és négy leányuk maradt: Sándor, Mihály, Sára (megh. 1784. Mártonfalván, 81 éves) Eskütt Istvánné, Mária-Setétkuti Demény Jánosné, Éva-Nagyrétei Molnár Mártonné és Erzsébet (megh. 1811. Alsószöllösön, 81 éves) Tornóci Lázár Jakabné. A fiukkal a család fiágon immár egyaránt kihalt két ágra szakadt: Sándor a szöllös-petedi, — Mihály a kismányai ág őse lett.

I. A szöllös-petedi ág.

Megalapítója Sándor 1710. körül született, neve az 1754/55. évi nemesi összeírásban Nyitravármegye nemesei közt szerepel. Atyja halála után 1756. feria III. post Dom. Septuag. Nyitravármegye közgyűlésétől nemesi bizonyítványt kapott a maga, fiai Pál, János és Mihály, valamint öccse, Mihály számára és ennek alapján Pestvármegye nemesi lajstromába is felvételtek.

¹ Benkó i. m.

Lakását Kismányáról Petedre jelentette át. 1783-ban már nem élt. Özvegye, Németh Judit 1784-ben halt meg 71 éves korában; öt gyermekük maradt: Pál (1731—1785), János (1733—1818), Mária (Hódosi Karácsony Ferencné), Katalin (Gancsházi Gancs Jánosné) és Mihály (1745—1797). A három fiú megannyi vonalon terjesztette a családot. Lakó, — illetőleg szereplési helyük után Pál vonalát szőlős-petidinek, Jánosét idősb nyáregyházinak, Mihályét bönyinek nevezzük.

a) *A szőlős-petedi vonal.*

E vonal őse Pál (Sándor és Németh Judit legidősebb fia), 1731-ben született. Neve szerepel az 1754. és 1756. évi nyitramegyei nemesi bizonyítványokban, 1756-ban Pestvármegye nemesei sorába is felvételte magát. 1785-ben halt meg Peteden. Felesége Konkoly Thege Zsuzsanna (meghalt 1790-ben, 52 éves) volt. Három leányuk: Katalin¹ († 1810. 42 éves, Kápolnás-szöllősi Kovács Jánosné), Julianna († 1829., előbb Kápolnás-szöllősi Kovács Péterné, utóbb Bihary Ferencné), Zsuzsanna (Csöglei Balogh Ádámné) és egy fiuk maradt. Ez utóbbi Sándor „ingenieur“ († 1804-ben, 49. évében). 1775-ben esküdött feleségével Tőrei Tóth Katalinnal. Hat gyermekük közül három ért emberkort: Rozália Török József alsóváradi, pozbai, végül ujbarsi prédikátor neje, Török Pál, nagynevű budapesti ref. püspök, anyja Krisztina (Alistáli Laky Zsigmondné) és Dániel (1790—1866.) nyugalmazott kapitány, a vonal utolsó fíjarja.

b) *A nyáregyházi vonal.*

E vonalból kerültek ki a család legismertebb tagjai. Megalapítója, János (Sándor és Németh

¹ Az alsószöllősi ó-temetőben a Csetenka partján lévő síremlékének felirata:

Nemes Ntes Vzlő
Kovács János Úrnak Párja
Nemes Hangyás Katharina
Mikor 42 telet ért
Nyugalmára e sírba tért
Bár e kövön kívül tetszik
De magzati belől metszik
Édes anyjok nevezetét
Szívekben emlékezetét
Ao. 1810. D. 19. January.

Judit második fia, szül. 1733-ban) már az 1760-as évek elején Nyáregyházára költözött. Nevével találkozunk az 1754. és 1756. évi, nagyatya, illetőleg atya számára kiadott testimonialisokban, 1806-ban pedig ő maga kér Nyitramegyétől nemesi bizonyáglevelet a maga és fiai részére. Meghalt Nyáregyházán 1818. július 9-én,¹ felesége Nemesócsai Szelle Teréz. (Megh. 1801-ben, 60 éves) volt. Gyermekük:

Lidia: Vásárhelyi Kovács Mártonné. Esk. 1789.

2) Eszter. szül. 1764. Gálos Andrásné. Esk. 1783.

3) Judit. Előbb Endrédi Szobonya Istvánné (esk. 1784.) utóbb Balázsfalvi Kiss Mihályné (esk. 1795.)

4) Rozália: Fekete Ferencné. (Esk. 1789.)

5, Zsuzsanna (1770—1846) Nyáregyházi Nyári Józsefné (esk. 1791.)

6) Dávid. (1772—1828.) Neve szerepel az 1806. évi nemesi bizonyáglevélben. 1789-ben aláírt a nagyörösi iskola törvényeinek² 1818. márc. 21. Pest vármegye központi főszolgabirójának választották meg.³ 1825-ben felmentetett a Pesten lakás kötelezettsége alól.⁴ Meghalt Pesten 1828. dec. 23.⁵ Két felesége volt. Az első Batori Sigray Julianna⁶ (1782—1803. esk. 1802) a második Flórián Éva (utóbb Boboriné). Gyermekük nem maradt.

¹ Síremlékének felirata: Ts Kismányai idősb Hangyás János. Élt 85 évet, megholt 1818. Jul. 9. Hite se Szelle Theresia élt 60 évet kimult 1801 febr. 1. Bennék halálok után a legjobb szüléket tisztelte, a legjobb szülékte emlékezik hálás fiok Kis Mányai Hangyás Gedeon. 1839 évi Juliusban

² Benkó i. m.

³ L. Benkó. Kőszeghy. Galgóczy munkáit.

⁴ L. Galgóczy Károly: Pest vmi. tört.

⁵ Nagy Iván szerint.

⁶ Benkónál (i. m.) tévesen Éva. A nyáregyházi temetőben levő síremlékének felirata: Emlékezet oszlopköve, melyet 1803-dik esztendői Kárátsonyi havának 19-dik esztendejében boldogul kimult s ez helyben nyugovó eléjejtethetlen kedves feleségének néhai Telles Sigray Julianna ifju asszonynak emelt szeretett férje Hangyás Dávid Nyáregyházán 1804-dik esztendői Pünkösd havának 1-ő napján.

7) Terézia (szül. 1775.) Szödényi Nagy Pálné.

8) Zsigmond (1780–1798.) 1795-ben aláirt a nagykörösi iskola törvényeinek.¹

9) János (szül. 1782.) 1798-ban aláirt a nagykörösi iskola törvényeinek.² Feleségének Tormássy Zsuzsannának³ korai halála után elköltözött Nyáregyházáról Pusztapóra, hol Dávid bátyja a kamarától bérelt birtokot.

10) Dániel (szül. 1784) és

11) József (szül. 1785) ifjan haltak el.

12) Gedeon (1787–1848.) Neve előfordul az 1806. évi testimonialisban. 1841-ben Pest vármegye táblabírájává választották.⁴ Felesége Gojzesti és Mezőmadarasi Madarassy Karolina volt.

Még ma is sokat beszélnek róla, hogyan kezelte ez a híres kardos asszony („Lotti Úr”) szelid lelkű férjét a mint azt szépen megírja Vay Sándor gróf a Pestvármegyei históriákban.⁵

c) A bönyi vonal.

Öse Mihály (Sándor és Németh Judit legkisebb fia) 1745-ben született. Neve előfordul az 1754. és 1756. évi nemesi bizonyág levelekben. Nagykörösnön tanult. 1759-ben aláirta az iskola törvényeit.⁶ 1789-ig Alsószöllösön lakott. Ebben az évben szöllösi jószágára felvett 1150 rénes forintot, abból kiváltotta feleségének zálogban levő bönyi birtokát és annak ered-

¹ Benkó i. m.

² Benkó i. m.

³ Siremlékének felirata: Emlékeztető kö. mellyel 1813-dik esztendői februarius 20 d. nappán életének 18. esztendejében boldogul kimult és e helyen nyugovó kedves feleségének néhai nemes Tormássy Zsuzsannának és két hetes korában megholt édes leányának nemes Hangyás Zsuzsannának emelt szeretett férje és atyja Hangyás János Nyáregyházán. 1816. esztendőbeli januáriusnak 15. nappán.

⁴ Benkó i. m.

⁵ Hangyás Gedeon siremlékének felirata: Itt nyugosznak hanyadó földi részei néh. tekintetes Kismányai Hangyás Gedeon urnak. A hű férj és szorgalmas gazda. önzésnélküli emberbarát, jó rokon és igaz honpolgár, szelid jellem és jöltévő kimult 1848-k év november 28-án. életének 62-k évében. Kesergő özvegye Madarassy Karolina gyászemlékül e sírkövet tetette. A béke anyyala lebegjen áldott pora felett.

⁶ Benkó i. m.

ményesebb kezelhetése végett maga is oda-költözött. 1793-ban Nyitravármegyétől nemesi testimonialist vett ki és annak alapján felvétette magát Györmvármegye nemesi sorába. Meghalt Bönyön 1797 január 30-án. Feleségével Alistáli Laky Klárával, (a Nemesócsáról származó Laky Elek-Gáspár és Eöttevényi Nagy Zsófia leánya (szül. 1749 okt. 7. meghalt 1794 okt. 26). 1769 február 25-én esküdt. Négy gyermekük született, de közülök csak egy ért emberkort a másodszülött László.

Ez 1772 július 18-án született Alsószöllösön. Szintén Nagykörösnön tanult, 1789-ben aláirt az iskola törvényeinek.¹ 1793-ban Nyitravármegye bizonyítványa alapján atyjával együtt ő is felvétetett a györmegyei nemesek lajstromába. Allandó lakóhelye Bönyön volt. Itt halt meg 1808 november 4-én. Egész életét a bönyi birtok kiváltására még atyja által felvett adósság törlesztésével küzdött, az ügyet végül is ipa, Balla Antal (Pestvármegye híres főmérnöke) rendezte 1808-ban, magához váltván a hitelezőknek ekkor már 8819 forintra rugó minden követelését, s ennek fejében zálogba vette az egész bönyi birtokot, de azt, minden jövedelmével együtt továbbra is veje kezén hagyta. Hangyás László 1796 április 10-én vette nőül Balla Zsuzsannát (B. Antal és Baracska Szüts Zsuzsanna leányát, szül. 1775., meghalt 1824). Nyáregyházáról, akinek előzetesen 2000 forintot móríngolt.² Házasságukból hat gyermek származott, de közülük hárman ifjan haltak el és anyjukat, aki utóbb Eöttevényi Nagy Lászlóhoz ment férjhez, csak három élte túl: Zsigmond, Mária (1803–1880, hajadon) és Terézia (1807–1888.) Pathi Nagy Lajosné, esk. 1839.

Zsigmond (1801–1864) neve szerepel az 1842. évi györmegyei nemes összeírásban. Bönyön kívül fekvő birtokait eladta s azok helyett bönyi jószágát gyarapította. Az ősi ház nőtestvéreinek jutván, birtokán, a Sósutéri-dűlőben a falutól mintegy két kilométerre épített magának új lakóházat.³ Feleségétől

¹ Benkó i. m.

² A monori ref. anyakönyvbe Hangyás László helyett tévesen Hangyás János van beírva.

³ A bönyi temetőben levő siremlékének felirata: Álljon e sírkő gyermeki tisztelet és szeretet szent emlékeül

Lehner Emiliától (1806—1884.) egyetlen fia maradt László (1841—1913), akivel, miután fia csecsemőkorban elhunyt és csak leányokat hagyott hátra, kihalt a Hangyások bőnyi vonala.

II. Kismányai ág.

Őse Mihály (Hangyás János és Nyáry Erzsébet fia, (1730 körül született és 1790 körül halt meg.) Neve előfordul az 1754 és 1756. évi nemesi bizonyáglevelekben. Feleségétől Kápolnásszöllősi Kovács Erzsébettől öt gyermeke maradt: Gáspár, János, Mária (Csömös Ferencné), Éva (1766—1820. Setétkuti Demény Gáborné esk. 1784.) és Julianna († 1831. előbb Zongor Györgyné utóbb Tildy Jánosné). Fiai közül Gáspár Valkházán, János Nyáregyházán telepedett le és külön-külön (valkházi illetőleg ifjabb nyáregyházi) vonalon folytatták a családot. A részletes leszármazást a mellékelt táblázaton adjuk, itt csak azt említjük meg, hogy János (1760—1812, akit Nyáregyházán csak Kis Hangyásnak hívtak), felesége Jokay Teréz, Ásvai Jókay Sámuel és Madary Zsuzsanna leánya volt¹ és 1779-ben esküdtek Ógyallán (martosai anyakönyv).

A család eddig ismertett ágazatainak leszármazását az alább közölt I. és II. számú táblázatokon állítottuk össze. Ez az összeállítás azonban távolról sem öleli föl az egész családot, mely régebben, főleg Bars vármegyében olyan kiterjedt volt, hogy a nemesi vizsgálatok során kihallgatott tanúk vallomása szerint az egyes ágak összefüggését maguk a családtagok sem tudták. E barsmegyei családtagok nemessége a Bars vármegyében 1726. és 1732. években

nehai tekintetes Kismányai
Hangyás Zsigmond ur itt nyugvó porai felett,
aki a családi élet csendében az emberiség, a
vallás és gyermeke
legszenlebb érdekeinek élt Győr megyei bőnyi
közbirtokosságban
hosszas betegeskedés után földi életét mennyecivel
váltotta fel
korának 64. évében.
Elfelejthetetlen emlékét e siremléssel
tisztelte meg a porát áldó neje s gyermeke.
Áldás béke hamvaira.

¹ Eötvös Károly a Jókay nemzetség c. könyvben (68 l.) Hangyás Mihályról beszél, a kismányai anyakönyvben pedig szintén tévesen Jókay Sára van említve.

megtartott nemesi vizsgálatok során elismeretett. Bizonyára Bars vármegye levéltárában vannak rájuk vonatkozólag közelebbi adatok.

Egy ősi fészketől elszakadt ága a családnak az, mely Pest vármegyében Majosházán él és amelynek az 1609-ben nemességet nyert Hangyásoktól való leszármazása a nemesi vizsgálatok folyamán ismételtén igazoltatott, a fentebb tárgyalt ágazatokkal való kapcsolata azonban nem állapítható meg.

A majosházi ág őse István, akit az 1754-55. évi országos nemes összeírás Komárom vármegye nemesei közt említ, a XVIII. század elején született és a század derekáig Bars vármegyében Pozbán élt. 1750 körül feleségével, Pap Katalinnal átköltözött Komárommegyébe Csehre, mindketten itt haltak meg „élemedett” korban. Egy nem hitelesített leszármazási tábla ezt az Istvánt Mihály és Miesky Judit fiaként szerepelteti, ezen állítás helyességére azonban semmiféle egyéb bizonyíték nincs és utódainak nemességét 1803-ban a Carolina resolutio (nemesi kiváltságoknak hosszabb időn át való gyakorlása) alapján igazolták.

István fia János 1725 körül született és egész 1777-ig Pozbán élt. Ebben az évben feleségével Mikes Annával, két fiával és „minder bagáziájával” elköltözött Pestvármegyébe, Majosházára, melyet a szomszédos Áporkával együtt földesuraik, a Beleznyak ez időtájt szállottak meg és ahol helyzetének javítása reményében sok elszegényedett nemes család telepedett le leginkább Pozsony, Nyitra, Bars, Hont vármegyékből. Az eltávozó Hangyás Jánost Pozba helység útlevéllal látta el, holmiját a falubeliek szállították el tengelyen egészen Párkányig, ahonnan dereglyén úszott le új hazájába. Itt 12 fertály sessiót kapott és társai előtt való tekintélyét mutatja, hogy már majosházi tartózkodása ötödik évében a helység hadnagyává választották.

Halála után 1801-ben fiai Mihály és János folyamodtak Pest vármegyéhez nemességük kihirdetése végett, de kérelmük csak két évig elhúzódott nemességvitató per után 1803-ban teljesült, miután nemességüket Bars vármegye igazolta.

Ugyanott 1832-ben, miután az 1609-ben

nemessé lett Hangyás Mátyástól való leszármazásukat igazolták, Bars vármegyétől kaptak újabb testimonialist, ennek alapján pedig 1833-ban Pest vármegye állított ki nemesi bizonyoságlevelet néhai Hangyás János fiai: Mihály és János, továbbá Mihály fiai: János és István, valamint János fia, János és unokája, Benő számára. A majosházi ág leszármazását a III. számú táblán közöljük. Itt csak azt említjük meg, hogy az 1832-ben 76 éves Mihály három ízben volt Majosházán nemesek hadnagya, öccse, az 1759-ben született János 1797-ben a maga paripáján insurgált, fia János pedig az 1809. évi nemesi felkelésben vett részt.¹ Mihály vonala már gyermekeiben megszakadt, míg János utódai még élnek Majosházán.

A rendelkezésünkre állott forrásokban még több Hangyás nevű egyénnel találkozunk, akit nem sikerül a közölt táblázatokon elhelyezni.

1729-ben a nagykörösi iskola törvényeinek aláírói közt szerepel egy Hangyás István.²

Valószínűleg a majosháziakkal közös törzsből valók: Hangyás Erzsébet, aki 1755-ben halt meg Barsbaracsán (Bessei anyakönyv) és Hangyás Katalin, Mészáros Mihályné, aki 1805-ben halt meg 57 éves korában, Pozbán (ref. egyház anyakönyve).

1833-ban Nagykörösön szerepelt Hangyás Julianna, Deák Sándorné.³

Az 1754. 55. évi országos nemes összeírásban Fejér vármegye nemesei közt szereplő Hangyás Pál azonosnak látszik azzal a Hangyás Pállal, aki 1720-ban Ettyeken lakott és talán az ő utódai az azon a vidéken most is élő Hangyások (Hangyásiak). Ezek alig tartoznak a Kismányai Hangyások közé.

¹ A pesti lovasezredben, az eredes főhadnagyi osztály I. svadronyában. L. R. Kiss István. Az utolsó nemesi felkelés. II. kötet. 53. l.

² Benkó i. m.

³ Benkó i. m.

Ugyancsak alig tartoznak az ismertetésünk tárgyát képező családhoz a Pándon élő Hangyások, hajdan jobbágysorban volt egyszerű földművesek.

*

Végül még a Hangyás család címeréről kell megemlékeznünk, miután azonban a nemeslevél elveszett és másolat sem maradt róla, a címer leírásánál csak pecsétekre és egy festett gyászjelentésre támaszkodhatunk.

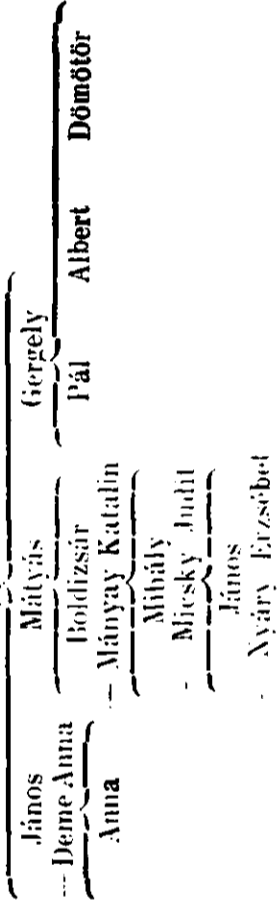
A pecséteken kétféle címert találunk:

a) Hangyás Pálnak 1779-ből, Hangyás Mihálynak (a bőnyinek) 1789-ből, Hangyás Lászlónak 1796-ból származó pecsétjein a címer-alak és a sisakdísz leveles koronán könyöklő törökfejes görbe kardot tartó páncélos kar. Ide sorozandó Hangyás Iánosnak 1727-ből, illetőleg 1737-ből való pecsétje is, melyben, nagyon kezdetleges kivitelben, kardot tartó páncélos kart látunk, valamint Hangyás Sándornak 1785-ből való pecsétje is, amelyen a sisakdísz törökfejes görbe kardot tartó páncélos kar, a paizsban a címer alak helyét azonban az A. H. betűkből alkotott monogramm foglalja el.

b) Ezekkel szemben Hangyás Gedeon, Hangyás Zsigmond pecsétjein, ez utóbbinak a bőnyi temetőben levő síremlékén valamint színes gyászjelentésén a következő címer van: Kékben zöld téren jobbra fordult vörös mezes, sárga csizmás, vörös fityegőjű, fehér prém kucsmás magyar vitéz, jobbával török fejes kardot emel feje fölé, míg baljával a mögötte álló és szintén jobbra néző fehér kecske szarvát fogja. Sisakdísz a címer alak növekvően. Takaró: kék-arany, vörös-ezüst.

Ugyanezen motivumu címert közlik Siebmacher és Benkó is (az előbbi színjelzés nélkül) mégis azzal a csekély eltéréssel, hogy Benkó szerint a kecske a vitéz balján van, Siebmachernél pedig a vitéz szemben áll, kardja hegyéről hiányzik a török fej, s a kecske a vitéz bal oldalán hátsó lábaira ágaskodik.

Dr. Edelényi-Szabó Dénes.

Sándor — Németh Judit — Demény János — Eskütt István — Molnár Márton — Mibály Erzsébet 1739—1811.
1713—1784. 1784. — Kovács Erzsébet — Lázár Jakab (ki a II. táblán)

Pál 1731—1785. — Konkoly Th. Zsuzs 1738 (9).
Mária Katalin — Gáncs János — Szelle Teréz — Laky Klára 1749—1794.
Esk. 1769.

Sándor Katalin — Julanna Zsuzsanna — Balogh Adám — Esk. 1776.
Tóth — Kovács Péter 1) Bihar Ferenc
Katalin János 2) Bihar Ferenc
Esk. 1785.

Dániel Pál Rozália — Török József — Laky Zsigmond — Sándor Zsuzsanna 1790—1866 1793. — Esk. 1809.

Zsófia — László István Gábor 1770. 1772 1807. 1774 1776.
— Balla Zsuzsanna — Leher Emilia 1806—1884.

Zsuzsanna Lajos Zsigmond Mária Katalin Teréz 1797 1812. 1799 1802. 1801 1864. 1803—1880. 1804—1805. 1807 1888.
Esk. 1797. — Leher Emilia — Patyi Nagy Lajos Esk. 1839.

László 1841—1913.
Gáthy Rozsa 1847—1914
Esk. 1872.

Zsigmond Karolin Irma Rozsa Emilia 1873 1874. 1874. 1874. 1879. 1886. 1878. 1882. 1886.
— Dr. Cseh — Dr. Hatfi — Petöcz — Balogh — Szombathy — Dezső — Rezső — Pál — József

Lidia Kovács Márton — Esk. 1780.
Eszter 1764 — Esk. 1784.
— (Gábor András) — Esk. 1784.
Judit — 1) Szobonya István — Esk. 1784.
— 2) Kiss Mihály — Esk. 1784.
Rozália — Fekete Ferenc — Esk. 1789.
Zsuzsanna — Nyáry József — Esk. 1791.
David — 1) Szeged Julanna — Esk. 1802.
— 2) Flórián Eva — esk. 1802.
Török 1773 — előbb Koboryné — Szodényi Nagy Pál — Zsigmond 1780 1797.
János 1782 — Tornássy Zsuzs. — Daniel 1781.
József 1785. — Madassy Karolin 1800 — Esk. 1813.

II. tábla

Hangyás Mihály (ki az I. táblán)
-- Kovács Erzsébet

Gáspár 1759-1796. -- Demeter Anna		Mária -- Csömös Ferenc		János 1760-1812. -- Jókay Teréz Esk. 1779.		Eva 1764-1820. -- Dömény Gábor Eks. 1784.		Juliana 1766-1831. -- 1) Zongor György Esk. 1785. 2) Tildy János Esk. 1808.	
Eva 1786		Lídia 1787-1850. -- Demény András Esk. 1804.		Sándor 1790-1863. Fekcs Mária Esk. 1814.		Zsuzsa 1793.		János -- Bukovszky Zsuzsa	
						Dániel 1775-93.		Borbála 1785-1819. Dinnyés József Esk. 1805.	
						Imre 1809.		László 1812.	
						János 1817			
Juliana 1815-1866.		Zsuzsanna 1819.		Gáspár 1820-1850.		György 1822.		Zsuzs. 1825.	
						Terez 1827. -- Csonthó Dániel Esk. 1852.		Dániel 1831-1866.	
								Gedeon 1832.	
János -- Lúley Erzsébet		József							

III. tábla

Hangyás István. 1754-55. † Csehin
-- Pap Katalin

János, Pozba, elköltözik Majosházára
-- Mikes Anna

Mihály -- Orvos Zsuzsanna		János szül. 1759. Pozba							
				Mária		Lídia		János 1809. insurgens -- Szónyi Lídia	
János 1790		Mihály		István 1795		József		Erzsébet	
								Katalin -- 1) Résző Euszel István 2) Kontha Benő	
								Benő Piróth Mária	
								Benő 1814. -- Szaday Julianna	
								Mihály Fehér Terez	
Juliana -- Rácz Mihály		Etel		Johanna		Eszter		Benő	
								Mihály	
								Zsófia	
								Amália	
								Teréz	
								Teréz †	

Levéltárak és levéltárnokok.

A vármegyei közigazgatásról szóló törvényjavaslat szerint a levéltár a törvényhatóság tulajdonában marad. Tehát a vármegye, vagy per analogiam a város köteles azt, mint eddig is, gondjába venni s amennyire a szükség kívánja, fejleszteni; szóval azzá tenni, amit tőle úgy a közigazgatás, mint a közmivelődés követel.

A levéltárak, ahol még nem történt, el kell választani, az irattártól mert az elválasztás, ahol megtörtént, nem lett a közigazgatás kárára, de hasznára vált a levéltári ügynek.

A levéltárnak tíz évnél régibb iratai nincsenek nap-nap mellett érintkezésben a folyó közigazgatással, de érintkezésben a nemzet lüktető életével, amelynek gyökere a múlt. Itt kell egybegyűjteni az ország multjára vonatkozó adatokat egy-egy törvényhatóságra terjedően. Egybe kell gyűjtenünk a törvényhatósági levéltárakban mindazt az írott, esetleg nyomtatott kutforrást, mely ennek a szűkebb területnek multjáról ad hírt. Egybe kell hordanunk ide a községek régi, érdemes iratait, hogy megmentvén őket az elkallódástól, a kutatónak kezeügyében legyenek; ide a családi levéltárakat, esetleg a káptalani levéltárakat, a régi anyakönyveket, a volt céhek irományait, egyesületek, társulatok, pénzüzetek, iskolák kiselejtezett irattárait; a nyomtatott források közül a hirlapokat, szinlapokat, hirdetményeket s más közérdekű nyomtatványokat, a törvényhatóság multjáról szóló nyomtatott műveket.

Gyűjtse a levéltárnok a törvényhatóság egyháztörténete, oktatásügye, sajtója és irodalomtörténete, színészete, műtörténete, közigazdasága, ipara és kereskedelme, törvénykezése, vasút- és közlekedésügye, balneológiája multjára, a negyvennyolcas időkre, a most folyó világháborúra vonatkozó iratokat, apróbb nyomtatványokat, vagy más egyéb szempontból a törvényhatóság egyes kiemelkedő epizódjaira felvilágosítást nyújtó írott és nyomtatott kutforrásokat s *kezelje őket külön külön csomókban: a monografus* hálás lesz fáradozásáért.

A muzeális tárgyakat pedig, mint levált pecsétek, pecsétnyomók, fegyverek, zászlók, érmek, céhládák, képek, könyvek, ha a törvény-

hatóság területén van oly intézet, amely ezeket gyűjti, úgy ennek, — esetleg engedjük azokat át országos gyűjteményeknek.

A levéltárak régi okirati kincsei feldolgozóra várnak s várják ezt első sorban a levéltárnoktól, aki köztük él, akinek kötelessége is ezzel a nyers anyaggal nap-nap mellett foglalkozni.

S mert első sorban tőlük várjuk az iratoknak a tudományos feldolgozás számára való előkészítését, sőt feldolgozását, meg kell tehát kívánnunk tőlük a magasabb kvalifikációt, az egyetemi végzettséget, — új egyetemeink keletkeztek s így a kvalifikáció megszerzése mind könnyebbé válik; követeljük amellet tőlük *írói készséget*, mert a levéltárnokban látjuk a *törvényhatóság monografusát*.

A levéltárnok dolgozza fel a jegyzőkönyveket, az anyakönyveket, névmutatót készítvén hozzájuk, kezelje a közigazgatási könyvtárt, melyben a helyi lapoknak, sőt egy fővárosi napilapnak is helyet kell adni; szerkessze a levéltárnok a törvényhatóság hivatalos lapját, melyben a vármegye vagy város multjára vonatkozó közlemények is jelenjenek meg; készítse elő kiadásra a törvényhatóság szabályrendeleteinek, alapítványainak, vásár-, vízjogi vagy egyéb hosszabb érvényű iratainak gyűjteményét.

Kezdje meg haladéktalanul a *selejtezést*, hogy így az érdemes iratokat annál inkább gondozhassa. Ez a munka egész embert kíván s olyat, aki a törvényhatóság jelen ügyében és multja történetében teljesen tájékozott s lehetőleg olyan, aki a helyi monografikus irodalom terén munkálkodik; aki tehát a selejtezés alá kerülő iratok tudományos becsét ismeri. A hebcurgyaság pótolhatatlan károkat okozhat. Azt hisszük, az 1711-ig évig semmiféle irás sem semmisítendő meg. Innét kezdve a 19-ig századig minél kevesebb s például a korszakalkotó 1848-49-iki évekből az iratok mind megtartandók.

Erkölesi javak fekszenek a múlt ez írott emlékeiben; a mai bomlásban irányítónk, szabályozónk lehet. Az elsietéstől menthet meg a múlt ismerete s azért ezt a könyvet nyitva kell tartanunk, tartalmát közkincesé kell tennünk.

Legyen rajta minden törvényhatóság, hogy lehetőleg a levéltárnoka szerkesztésében oly folyóirat jelenjen meg, amely az illető vármegye vagy város történelmi multjára, nép- föld- és természetrajzi leírására vonatkozó cikkek és adatok tárháza legyen.

Mindezt a követelést azonban csupán megfelelően dotált levéltárnoki karral szemben támaszthatjuk, természetesen a főlevéltárnoktól is megkövetelvén az ennek megfelelő képzettséget, első sorban a képesítést, amelynek minimuma a tud. egyetemi abszolutorium, esetleg az ennek alapján letett levéltári fogalmazói vizsgálatról nyert bizonyítvány.

A szerzett jogokat azonban respektálni kell s a még állásban levő egy két kartársunkat, akik még a törvény régi szakaszai alapján nyerték el hivatalukat, a nagyobb fizetési osztályba sorozásból nem lehet elzárni. Hiszen akárhány oly aljegyzője, szolgabírája van a közigazgatásnak, aki egyszerű jogi abszolutoriummal vezető állásba került.

És meg kell alkotni a *levéltári igazgatói* állást, mellyel a VII. fizetési osztály jár, a kellő érdemek jutalmazásául. A levéltári hivatás és munka kellő meg nem becsülése folytja volt közigazgatásunknak s ferde fényt vetett közműveltségünkre; annak a tanúsága, hogy a szellemi javakat még mindig nem becsüljük meg kellően s azoknak értékét nem ismerjük fel.

Kemény Lajos.

Levéltáraink köréből.

A levéltárosi kar és a háború. A folyóiratunk legutóbbi füzetében közölt névsor kiegészítésül közöljük, hogy kartársaink sorából hadban vannak dr. *Gaszner* József, Árvavármegye főlevéltárosa, *Molnár* Géza, Alsófehérvármegye főlevéltárosa és dr. *Demeter* János, Alsófehérmegye allelevéltárosa, *Szabó* Károly Pancsova th. város tb. levéltárosa; hadbavonultak tehát karunkból: *Antalóczy* Nándor (Békésm.), dr. *Demeter* János (Alsófehérm.), *Föglein* Antal (Zólyomm.), *Gaszner* József dr., (Árvam.), *Horsia Livius* (Szebenm.), *Kiss* Ferenc Györm.), *Kiss* Kálmán (Fogarasm.) *Molnár* Géza (Alsófehérm.), dr. *Molnár* István (Somogym.), *Sümeghy* Dezső (Csanádm.), *Szabó* Károly

(Pancsova), *Szabó* Vendel (Mosonm.), *Tar* Zoltán (Ugocsam.), dr. *Zseltvay* János Hevesm.)
Hösi halált halt: *Miskolczy* Simon János.

A legutóbbi népfölkelői bemutató szemléken alkalmasak lettek: *Osváth* Lajos, (Biharmegye), *Rexa* Dezső, (Fejérm.), *Sefcsik* Ferenc (Győr sz. kir. város) főlevéltárosok.

Levéltári helyszini vizsgálat. A vármegyék levéltárai helyszini vizsgálatával megbizott *Komáromy* András országos levéltárnok e feladatának már jórészben eleget tett. Az erdélyrészi levéltárakat mind áttanulmányozta, az 1915. év folyamán pedig az északi vármegyék levéltárait tekintette meg. Máramarosmegye, Beregmegye, Ungmegye, Zemplénmegye levéltárain kívül Borsodmegye, Biharmegye, Szabolcsmegye, Csanádmegye levéltárait vizsgálta meg, ezenkívül a Dunántúl Vas és Györmegyékben teljesített helyszini vizsgálatot.

Levéltárosok helyettesítése. A vármegyéknél a hadbavonult levéltárosokat ritkán helyettesítik. A folyómunkákat (anyakönyvi utólagos bejegyzések, vizikönyvi bevezetések, erdőgazdasági üzemtervek, iratok stb. elhelyezése és újabbkoriak kiemelése) a kezelőszemélyzet is elvégezheti. Levéltárnoki munkát (régebbi iratok felkutatása, nemességi ügyekben vélemény adás stb.) természetesen ezek nem végezhetnek. Györmegye ezt a kérdést ideiglenesen úgy oldotta meg, hogy a levéltárnoki állás teendőinek végzésével ideiglenesen az árvaszéki elnököt bizta meg, aki hiteles kiadványokat is ad ki a levéltár pecsété alatt.

Háborus elfoglaltság. Az itthon maradt tisztviselő-személyzet a hadbavonultak munkáját is végzi, és ezen a címen sokszor nehéz szolgálatot teljesít. A levéltárosi kar több tagja van ily címen igénybevéve rendkívüli munkákra ezért a levéltári teendők végzésére ugyszólván alig maradt idejük. *Sefcsik* Ferenc, Győr város főlevéltárosa, 1915. év óta tanácsi előadóként működik és referálja az összes illetőségi, kórházi ügyeket, kiadja a helyhatósági bizonyványokat és vezeti az illetőségi nyilvántartás törzslapjait. Cenzurálja az internáltak részére a Györré érkezett olasz, francia, szerb, orosz, angol nyelvű leveleket. A kir. ügyészség részéről cenzora a Györrött meg-

jelenő horvát nyelvű hetilapnak és a vizsgálóbíró is felkérte cseh tolmácsul. Fordítója a városhoz érkezett, horvát, bosnyák, cseh, szlovén, lengyel nyelvű megkereséseknek. Emellett még egy kisebb kórház gondnoka tisztét is betölti. Dr. *Alapi Gyula* Komáromvármegye főlevéltárosa a háboru alatt levéltári munkát szintén alig végezhetett. Mint a Komáromvármegyei Vörös Kereszt választmány titkára vezeti a Vörös Kereszt központi irodáját, mely sebesültek kórházi-áthelyezése, eltűntek után való tudakozódással, hadifoglyok felkutatásával stb. foglalkozik; e minőségében vezeti a háborús jótékonsági akciókat, résztvesz a Vörös Kereszt megyei hálózatának szervezésében és négy új fiók alapításában működött közre. Előadója a vármegyei hadsegélyző bizottságnak, amely a beérkező hadisegély panaszokat vizsgálja meg és kérvényeket intéz el. Titkára a vármegye rokkant bizottságának, mely rokkantak elhelyezése, nyilvántartása és panaszaik meghallgatásával és segélyezésével foglalkozik. Új hivatali hatásköre egy igazi néphivatal jellegét vette föl, mely eredményesen működik és a lakosság ezreinek állott eddig szolgálatára.

Hadifogságban. Dr. *Gaszner József*, Árvavármegye főlevéltárosa, az alsókubini Csaplovics-könyvtár őre, mint értesülünk, az északi harctéren hadifogságba jutott.

Nyugalomban. *Timár Ödön*, Kolozsvármegye főlevéltárosa 27 évi szolgálat után 52 éves korában nyugalomba vonult. *Timár Ödön* elvégezvén a jogot, 1888. évben lett közigazgatási gyakornokból levéltárnokká. — *Timár Ödön* pályafutása valóban csak elrettentő példaként szolgálhat a levéltárnak az irattárral való egyesítése ellen. Ezt a terhes szolgálatot végezte éveken át, mihez nem kapott állandó segédmunkacrőt sem. Ez teljesen felőrölte erejét és szervezetét. Levéltárral foglalkozni nem volt sem ideje sem alkalma az irattározási és szerelési napi munka mellett. Kolozsvármegye, melynek székhelye nagy kulturközpont, eltűrte ezt az állapotot; remélhetőleg vége szakad ennek az új főlevéltárnok hivatalbalépésével.

A Váradi Borbély család folyóiratunk előző számában¹ közölt családfájába több értelemzavaró sajtóhiba csúszván bele, azokat a következőkben helyesbítjük: Gábor nem 1829., hanem 1820. született s leánya Gabriella (szül. 1850. júl. 20.) él és 1867. júl. 27. ment nőül Hieronymi Károly belügyi, utóbb kereskedelemügyi miniszterhez. Kamilla 1855. jun. 13. született s 1872. lépett házasságra dr. Sztojka Bélával. Az 1858. született Gábor 1894. ápr. 28. vette nőül Galambos Etelkát: Az 1873. elhalt Mihálynak 1862. esküvője volt Teleszky Terézszel.

Selejtezés. Csanádvármegye levéltárának selejtezésére engedélyt adott a belügyi m. kir. minisztérium s leiratában közli az alapelveket, melyek szem előtt tartásával a selejtezés végezhető. A vármegye selejtezési bizottságot is választott, de a selejtezés valószínűség majd boldogabb időre marad, mert a vármegyei főlevéltáros katonai szolgálatot teljesít.

Üresedésben levő levéltárosi állások. A harctéren hősi halált halt Miskolczy Simon János öröke, a nógrádvármegyei főlevéltárosi állás nincsen betöltve; üresedésben van a Zalavármegye főlevéltárosi állása is, mely nyugdíjazás folytán már két éve üresedett meg.

Főispáni eskümintá a XVI. századból. Nyitra vármegye közgyűlési jegyzőkönyvei I. (első) kötetében (1572–1607) a 382. lapon 1588. évi Szűz Mária szeplőtelen fogantatása (december 8.) utáni pénteken (feria sexta sequenti) a következő főispáni eskü minta foglaltatik:

Forma Iuramenti Supremorum Comitum. En N. Nittra Vármegienek fő Ispánia Eskeözem az első Istenre, Atiá, Fiu és Zent Lélek az telyes Zentháromságh egy bizon Istenre, hogy minden én elűttem való peőreseknek és mindenemeő dologhban valami az én tisztemhez és hivatalomhoz illendeő leszen gazdagh és szeghin személy válogatás nekeől gyáwleolseget szeretettel kedweszést felelmet, keremést, és adowánt hátra wetwén, valamit Isten teőrwénye és Igasságha szerint szerint valónak itilek lenny chelekoszem és executiól teszek az Nemes szabadsághnak megh tartóija és ez Vármegienek mindenben otalmaszóija leszek. Isten engem wgy segelyen. Amen.

Közli: *Romhányi János*

Nyitra vármegye főlevéltárnoka.

¹ Levéltárosok Lapja 1915. évi. 18. l.

Folyóiratok szemléje.

A Századok I. é. 7-8 számában Szádeczky Kardoss Lajos: Bethlen Gábor és Trencsén vármegye c. dolgozata közlését kezdi el, Csekey István: Az 1741. II. t. c. történetéhez és közjogi jelentéséhez címen ír tanulmányt, Müller Frigyes: A nagyobb Gellért legenda és keletkezési forrásai címen Madzar Imrével polemizál - A történelmi irodalmat Smečniklas I. Codex Diplomaticus regni Croatiae, Dalmatie et Slavonie VII. Márki Sándor: Dózsa György, Szendrei János és Szentiványi Gyula: Magyar Képzőművészek Lexikona I. Ortvay Tivadar: Temes vármegye és Temes város története a legrégibb időktől a jelenkorig I. Császár Mihály: Az Academia Istropolitana. Robert Gragger: Geschichte der deutschen Literatur in Ungarn, Kerekes György: A kassai kereskedők életéből harmadfélszázad, V. Sotropa - N. Draganu: Istoria scoalelor nasaudene, Payr Sándor: Boeskyai ha tai Sopronban 1695, Jan Dabrowski: Nowsza historiografia węgierska, Dziák Sándor: Eperjes város topografiai növekedése és társadalmának átalakulása 1850-től. Folyóiratszemle, kisebb közlések és a társulat közlései fejezik be a füzetet.

A 9. számban Ekhart Ferenc: A közös vámterület történetéről értekezik, Szádeczky Kardoss Lajos fentebb említett tanulmányát végzi be, R. Kiss István: Küküllői János munkájának kritikájához címen ír dolgozatot. A történelmi irodalom rovatban Ortvay Tivadar: Mária II. Lajos magyar király neje 1505-1558., Karácsonyi János: Magyarország egyháztörténete főbb vonásokban 970-1000-ig, Aleksa Ivic: Istorija Srba u Ugarskoj od pada Smedereva do seobe pod Cariovicem, 1459-1690, Györfly István: A tettekörösvölgyi magyarság települése és Dél Bihar népesedési és nemzetiségi viszonyai negyedfélszázad óta, Lukesics Pál: Schwartzner Márton élete és tudományos jelentősége, Karl v. Cserny: Deutsche-Ungarische Beziehungen, Petrik Géza: Magyar könyvészet 1901-1910. c. művek ismertetéseit olvassuk. Folyóiratszemle, kisebb közlések és társulati ügyek zárják be a füzetet.

A 10. számban Dékány István: Történelmi realizmus és fejlődésszemlélet c. történetfilozófiai, Sisie Nándor: A Nándorfehérvár vár névjelentéséről közöl tanulmányt, A Történelmi irodalom rovat Thallóczy, Jirecek és Sufflay: Acta et diplomata res Albaniae mediae aetatis illustrantia munka I. kötete, Párkányi Dezső: Magyar orvosok és orvostudomány a XVII. században, Baumgartner Alán: A kerci apátság a középkorban, Gorzó Gellért: Rádai Ráday Pál, Boreiczky Béla: A politikai változások befolyása Magyarország kereskedelmi útjaira a XIV-XV. században, Eble Căbör: A szamosújvári Verzár család, Temesváry János: Erdély választott püspökei (1618-1695), II. rész, Mohl Adolf: Horvátok bevándorlása 1533-ban,

Gregorich Izidor: Társadalom és művelődés Nagy Lajos életrajzaiban c. művek ismertetését olvassuk. Folyóiratszemle és kisebb közlések egészíti ki a füzetet.

Adalékok Zemplén vármegye történetéhez c. folyóirat 1915. évi 3. száma Dókus Gyula alispán-jelentése kivonatát közli: Felső Zemplén és az orosz betörés címen, Dongó Gy. Géza szerkesztő folytatja a Codex Dipl. a Zichy és Sztáray okmánytárak zempléni vonatkozásainak közlését, Kemény Lajos: Zempléni vonatkozású iratok Kassa város levéltárában címen közöl adalékokat, Csomor Lajos. A sárospataki ref. kollégium tagjai 1724-1725-ből c. dolgozatát folytatja, Gaghy Károly az olaszliszka ref. egyház levéltárából nyújt adatokat, Dongó Gy. Géza Zemplén vármegye topológiája és Zemplén palétás helységei 1707-ből című közléseit folytatja. Kisebb levéltári közlések vannak a füzetben köztük Zemplén vármegye nemeseinek mutatókönyvéből hol a szerkesztő az *Och - Ősző* családokra vonatkozó adatokat közli.

A I. évi 4. szám a zempléni főispán változás eseményéről emlékezik meg, majd Dongó Gyárfás Géza folytatja a Codex Diplomaticus a Codex Dipl. Patrius és a Zichy- és Sztáray Codex zempléni vonatkozásainak közlését, Kemény Lajos folytatja Zempléni vonatkozású iratok Kassa város levéltárában c. közlését, Gaghy Károly az olaszliszka ref. egyház levéltárából közöl adalékokat, Dongó Gyárfás Géza: Adatok Zemplénvármegye topológiájához és Zemplénvármegye palétás helységei 1707-ből c. közléseit folytatja és megkezdli Zempléni helynévmagyarazatok c. dolgozatát. A kisebb levéltári közlések közt Zemplén vármegye nemeseinek mutatókönyvéből a *Paáll Pányi* családokra vonatkozó adatokat adja ki, és Kemény Lajos: Zempléni prókátorok nevei a XVI. századból c. közlését olvassuk. A családtörténelmi részben Wiczmándy Tamás: A Wiczmándy család története c. dolgozatát folytatja Kisebb közlések fejezik be a füzet változatos tartalmát.

Történelmi Közlemények. Abauj-Torna vármegye és Kassa múltjából c. folyóirat, mely dr. Czobor Alfréd és Kemény Lajos kartársaink szerkesztésében hosszabb idő óta ismét megjelent az 1914-1915. V. évfolyam I. számában dr. Czobor Alfréd: A kassai színészet története c. érdekes közleményt kezdi meg. Kemény Lajos, a példás szorgalmu anyaggyűjtő: Abauj-Torna vármegye története 1527-1648. című dolgozatában a vármegye nemzetiség, földművelés, ipar és kereskedelem fejezete anyagát nyújtja és dolgozza fel. A családtörténet részben dr. Czobor Alfréd folytatja: Az Abaujvármegyében kihirdetett címeres nemes levelek (1564-1711) közlését (*Madarász-Mykó*). Kemény Lajos apróbb történelmi közlései után a Kassára és Abaujvármegyére vonatkozó 1913-1914. évi bibliográfia közlése zárja be a füzetet.

Névmutató

a Levéltárosok Lapja 1915. évi III. évfolyamához.

- Ács** 2, 4.
Áts (Literáti) 5.
Adalékok Zemplénnvármegye Történetéhez 27, 52.
Adamovics 22.
Adomány 35.
Alamovics 22.
Alapi Gyula dr. 23, 24, 25, 51.
Albin 22.
Alföldy László 25.
Anda 2.
Andráskovics 4.
Antalóczy Nándor 24, 50.
Apáthy 5.
Apponyi 7.
Asztalos 5.
- Baditz** 5.
Bagosi 18.
Bajcsy 2, 4.
Bajkay 5.
Bakos 33.
Balla 44, 47.
Balogh 40.
Balogh (Csöglei) 5, 43, 47.
Balogh (Hulli) 2.
Bán cs. 35.
Bánik 6.
Barabás Samu 24.
Baranyai Béla 24.
Baranyay 22.
Barky 22.
Bartha Mihály 20.
Batthyány 29, 32.
Békéssi József 20.
Belesics 22.
Belesics 22.
Benczur 5.
Benyovszky 14.
Böthe András 20.
Bese 34.
Biczó 12.
Bihary 43, 47.
Bitterer 35.
Bobory 47.
Bólay 5.
Bogár 1, 3.
Bogyay (Várbogyai és Nagymadi) 35.
Bolemann 1, 4.
Bolományi (Bolemann) 1.
Bonyhádi 18.
Borbély (Várad) 17, 32, 35.
Boross 10.
Bosnyák (Magyarbéli) 1, 2.
Bottlik 42.
Bünyi 18.
Bukovszky 48.
- Chebe** 9.
Csajághy 5.
Csanád vármegye levéltára 51.
Csánki Dezső 23.
Csebe (Chebe) 9.
Csefalvay 4.
Cseh Szombathy 47.
Csejthey (Kiscsejtei) 4.
Csényi 22.
- Csényi** 22.
Csepí 22.
Csiba (Nagyabonyi) 35, 36.
Csilhás 5.
Csiky 36.
Csizmazia 34.
Csóka 22.
Csonthó 48.
Csontos 5.
Csömös 45, 48.
Czike 5.
Czina 22.
- Dabóczy István** 25.
Deák 56.
Deme 6, 42, 47.
Demény 4, 6.
     (Setőkuti) 42, 45, 48.
Demeter 48.
Demeter János dr. 50.
Demkovics 14.
Dénes Miklós dr. 24.
Déső (Nagyemőkei) 38.
Dovics 4.
Dinnyés 48.
Dömény 48.
Dömötör 1, 4, 5, 6.
Dőry Ferenc 24.
Dzaleddin 32.
- Edelényi-Szabó Dénes dr.** 3, 46.
Egyed 12.
Eskütt 42, 47.
- Fábián (Vezekényi)** 30.
Fabrics 22.
Fábris 22.
Fabrizius 39.
Fassangh (Faszangh) 40.
Fazekas 37.
Fehér 48.
Feketes 4, 6, 48.
Fekete 35, 43, 47.
Felkis 22.
Feimayer 36.
Fényes 42.
Finta 34.
Flórián 4, 43, 47.
Fodor György 19, 20, 21.
Föglein Antal 24, 50.
Főispáni eskü 51.
Földváry 5.
Fördös 34.
Frait 22.
Francis 22.
Franciscs 22.
- Gagyai Jenő** 24.
Gaiambos (Egresi) 18, 51.
Galbačovics 10.
Gálly 47.
Gallay 22.
Gálos 43, 47.
Gancs (Gancsházi) 43, 47.
Gaszner József dr. 50, 51.
Gazdagh 22.
Géczy 22.
- Gerócs** 22.
Geró József dr. 24.
Gerócs 22.
Ghyezy (Giczi-, Assa- és Abláuc-kürthi) 22.
Goltperger 40.
Gondos 10.
Gúthay 1, 4.
Gyallay 22.
György 22.
Györgyi 22.
Györry 22.
- Hattl** 47.
Hajnal 22.
Hajós 22.
Hajóssy 22.
Hangyás 1, 2, 4.
     (Kismányai) 42-48.
Hangyási 46.
Hegedüs 18.
Hertzog József dr. 24.
Hieronymi 18, 51.
Hodossy 47.
Hoffmann Endre 24.
Hok 22.
Holovics 34.
Horeczky 5.
Horsia Livius 24, 50.
Horváth 12.
Horváth alias Kocsy 11.
Horváth Sándor 24.
Hujber 34.
- Igyártó** 18.
Illés 35.
Illésházy 29, 32.
Illéssy János 22.
Inczedy Lajos 25.
Iványi Béla dr. 24.
- Jäger** 36.
Janiczary (Dragomiresti) 36.
Janka 22.
Jeszenszky 22.
Jezerniczky 38.
Jókay (Ásvai) 45, 48.
Jonka 22.
Jóó Ferenc 20.
- Kánya** 22.
Kányó 22.
Karácsony (Hodosi) 43.
Keckeméthy 5.
Kelemen 7.
Keller 7.
Kemény Lajos 50.
Kemenczey 7, 8.
Kempelen Béla 18, 32.
Képviselőválasztói névjegyzékek kiadományozási díjai 26.
Kerek 8.
Kerekes 8.
Keresztes 8, 35.
Kesztner 18.
Keszy 8.
Kincsy 8.

- Kirin 8.
 Kisfaludy 29, 32.
 Kismányai 4.
 Kiss 5, 6, 9, 47.
 — (Balásfalvi) 43.
 Kiss Ferenc 24, 50.
 Kiss Kálmán 24, 50.
 Kiszely (de Benedekfalva) 10.
 Klassovics 10.
 Klestyinszky 10.
 Klimó 10.
 Klucsovsky 10.
 Knyezik 10.
 Kochanovszky 10.
 Kocsy alias Horváth 11.
 Kolányi (Kollányi) 41.
 Kolecsányi de Kiskolacsán 11.
 — de Bócsán 11.
 — de Kiskolacsán 11.
 Koller 11.
 Kolmár 11.
 Kolok 11.
 Komárnyszky 11.
 Komárom 28.
 Komáromvármegye levéltára 25.
 Komáromy 7, 12, 41.
 Komáromy András 25, 50.
 Komjáthy 12.
 Koncsok 12.
 Konkoly-Flége 2, 5, 6, 22, 42, 43, 47.
 Kontha 48.
 Korenchy 12.
 Korenchik 12.
 Korláth de Tornóc et Gutor 12.
 Koromzsay 12, 13.
 Koron 13.
 Koronthály de Kisvicsáp 13.
 Korossy de eadem et Helbény 13.
 Korpáss (Korpás) 13.
 Korpás (Otrubny) 13.
 Korponay (Trombitás) 14.
 Kossár 22.
 Kostyál de Tarnó 14.
 Kostyál alias Menyhey 14.
 Kostyán 14.
 Kosztolányi de Nemes Kosztolány 14.
 Kovács 6, 14, 19, 16, 18, 34, 47, 48.
 Kovács alias Mártony 15.
 — — Pintér 15.
 Kovách alias Turánszky 14.
 Kovács (Dicskei) 3.
 Kovács (Kápolnásszöllősi) 43, 45.
 Kováts (Vásárhelyi) 43.
 Kovacsics 16.
 Kovácsy 15.
 Kovásznai 18.
 Kozák 16.
 Kozma 16.
 Könczöl 16.
 Körmendy de Egbell 16.
 Köröskényi de eadem 16.
 — alias Lapos 37.
 Krenesey 16.
 Krivácsy de Szalók 16.
 Krokovics 15, 16.
 Krsko 16.
 Kubinszky 16.
 Kubránszky 16.
 Kuszlos 17.
 Kürthy 41.
 — de Nemeskürt 17.
 — de Fajkürt 17.
 Kvassay de Kvassó 17.
 Kyrin 8.
- Lacza 37.
 Ladány 37.
 Lakos Lajos 24.
 Laky (Alistáli) 5, 43, 44, 47.
 Lapos (Köröskényi) 37.
 Laszka 37.
 László 34, 37.
 László József dr. 24.
 Lászlóffy 37, 38.
 Latkóczy de eadem 38.
 Laurenty 38.
 Lauro 38.
 Lazányi 41.
 Lázár 36, 38, 47.
 Lázár (Tornóci) 42.
 Légrády alias Markusovitch 39.
 Lehner 45, 47.
 Lehoczky 16.
 — de Lehotka et Bisztricska 38.
 — de Kis Rákó et Bisztricska 38, 39.
 Lénárt 4.
 Lengyel 22.
 Lentulay alias Sosovicska 39.
 Leövey 18.
 Letonavecz 39.
 Lévy 22.
 Levéltárak és levéltárnokok 49.
 Levéltárak vizsgálata 50.
 Levéltárosi kar és a háború 50.
 Levéltárosok helyettesítése 50.
 háborús működése 50.
 Leves 1, 4, 42.
 Lieszkovszky 39.
 Lindvay de Szerémujlak 39.
 Litassy 36.
 Litvarezy 40.
 Litvay de Szehedrázs 40.
 Loboda alias Sztránsay de Kaskóc 40.
 Loderer 40.
 Loksay 13.
 Lonszky 40, 41.
 Lopasko alias Sztachovics 41.
 Lovász 34.
 Lovcsányi 41, 47.
 Lubrik 34.
 Lúley 48.
- Madary 48.
 Madarassy (Göjzesti és Mezómada-
 rasi) 44.
 Madary 35.
 Madoesányi 22.
 Magos 18.
 Majthényi 40.
 Mányay (Kismányai) 1, 2, 3, 4, 42, 47.
 Mányay (Nagyköröskényi) 3.
 Markó 36.
 Markusovith alias Légrády 39.
 Maróthi Rezső 24.
 Mártony (Kovács) 15.
 Mátéffy 1, 4.
 Medenczés 1, 4.
 Medveczky 14.
 Menyhey alias Kostyál 14.
 Mészáros 2, 4, 33, 46.
 Miesk (Mecz) bán 29.
 Miesky (Kismányai) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 42,
 45, 47.
 Mikes 45, 48.
 Miskolczy-Simon János 24, 51.
 Mohos 22.
 Mokos 22.
- Molnár 2, 4, 34, 47.
 Molnár (Nagyrétei) 42.
 Molnár Géza 50.
 Molnár István dr. 24, 50.
 Moussiny 41.
 Nagy 1, 4, 22.
 Nagy (Ötvös) 5.
 — (Föttevényi) 44, 47.
 — (Pathi) 44, 47.
 — (Szödényi) 44, 47.
 Nagy Ferenc Lajos 26.
 Nagy Iván 17.
 Nagy Mihály (Sarkadi) 20, 21.
 Nagygyörgyi 2, 4.
 Nehéz 41.
 Németh 6, 43, 44, 47.
 Nyáry (Nyáregyházi) 42, 43, 45, 47.
- Öllé (Öllételedi) 22.
 Öllös 22.
 Omaszta 7.
 Ondrejkovics 41.
 Orbán (Urbán) 37.
 Ordódy 10.
 Országos Levéltár 24.
 Orvos 48.
 Otrubay (Korpás) 13.
- Ölle 22.
 Öllös 22.
 Ötvös-Nagy 5.
- Paczola 6.
 Pálffy (Csicsói) 5.
 Papp 45, 48.
 Pázmándy (Szomori és Somodori) 2, 5.
 Pázmány (Szilasi és Laki) 35.
 Pelm 22, 23.
 Pelz Béla 24.
 Penbán 22.
 Pend 22.
 Penntian 22.
 Peőcz 36.
 Petőcz 47.
 Petrács 23.
 Petrác 23.
 Pfriem 36.
 Pilaszanovics (Roglaticai) 32, 35.
 Pintér (Kovács) 15.
 Piróth 48.
 Pöcs 23.
 Popovits Sebo 24.
 Popsa 18.
 Pöcz (Peőcz) 22.
 Prágay 34.
 Prikkel 4.
- Rácz 12, 48.
 Rainer 36.
 Raksányi 5.
 Részó-Eiszel 48.
 Romhányi János 17, 24, 41, 51.
 Rosty 36.
 Rudics 10.
- Sándor (Ságtai) 5.
 Sárny 6.
 Sárkány 29, 32.
 Sárkány báró 29.
 Sárkány (Ákosházi) 29, 30, 32.
 Sárkány (Nyéki) 29, 30, 32.
 Sárkány (Nagyszeghi) 29—36.
 Sárkány (Hencfalvi) 32.

- Sárközy 6.
 Schauer 36.
 Sebestény 22.
 Sebestyén 22.
 Sefcsik Ferenc 50.
 Sélley 2, 4.
 Semlye 22.
 Siebmacher 17.
 Sigárdy 23.
 Sigray 29, 47.
 (Bátori) 43.
 Somody 5.
 Sosoviéska (Lentulay) 39.
 Soty 34.
 Sury 3.
 Süke 23.
 Sülle 23.
 Sümeghy Dezső 24, 50.
 Szabó 1, 2, 3, 7.
 Szabó (Kelemen) 7.
 Szabó (Kerek) 8.
 Szabó (Kiss) 9.
 Szabó Károly 10.
 Szabó Vendel 24, 25, 50.
 Szaday 48.
 Szalapataky (Szabó) 2, 4.
 Szalóky 16, 41.
 Szatmár-Németi város levéltára 19.
 Szathmáry 18.
 Századok 27, 52.
 Szegh 23.
 Szeghy 23.
 Szelle (Nemesócsán) 43, 47.
 Szentgyörgyi 18.
 Szentkirályi György 24.
 Szentmártonfűssi 1, 4.
 Szentmihály 13.
 Szepessy 18.
 Szép 33.
 Szerdahelyi 2.
 Szlukovszky 10.
 Szobonya (Kisendréd) 1, 4, 42, 43, 47.
 Szojka 41.
 Szöllősy 42.
 Szőnyi 48.
 Sztachovics alias Lopasko 41.
 Sztojka 18, 51.
 Sztrázsay de Kaskóc (Mias Loboda) 40.
 Szüts (Baracska) 44.
 Tagányi Károly 23.
 Taixelperger 23.
 Tajnay 1, 3.
 Takács 34.
 Takácsy 36.
 Tar Zoltán 24, 50.
 Teleszky 18, 51.
 Tessényi 29.
 Thege (Konkoly) 22.
 Thuróczy 35.
 Tildy 6, 45, 48.
 Timar Odön 51.
 Tolnay 32, 34.
 Tomka 14, 18.
 Tormássy 44, 47.
 Toronyai János 20.
 Tóth 5, 34, 35.
 Tóth (Börgöczy) 36.
 Tóth (Töre) 1, 43.
 Tóth József 20.
 Török 43, 47.
 Történelmi Közlemények Kassa és
 Abaujvármegye múltjából 52.
 Trajtler 5.
 Trombitás (Korponay) 14.
 Turánszky 14, 15.
 Turcsányi 47.
 Turul 27.
 Turv 34.
 Ujfalussy 29.
 Urbán (Orbán) 37.
 Uza (Panyiti) 42.
 Váczy 34.
 Válya Gyula dr. 24.
 Váradi 1, 4.
 Váradi (Borbély) 17, 18, 51.
 Varga 6.
 Vay (gróf) 44.
 Vecsey (báró) 21.
 Végh 23.
 Végh alias Fröhch 23.
 Velkenyei 1, 2, 4.
 Veress 1, 4, 6.
 Vermes 36.
 Vesmás Sámuel 20.
 Vigh 23.
 Vincze 5.
 Volater 12.
 Vollinger 34.
 Zákonyi Mihály dr. 24.
 Zalamégye levéltára 51.
 Zamoly 23.
 Zámory (Palk-Szeszéri) 23.
 Zelovics 6.
 Zergényi 59.
 Zeve 23.
 Zgurich 9.
 Zitkovszky 10.
 Zongor 45, 48.
 Zsetvay János dr. 24.
 Zsemlye (Zsemlye) 23.
 Zseve 23.
 Zsigárdy (Sigárdy) 23.
 Zsigray (Sigray) 43.

